تجهیز د روزنې په برخه ډېر مهم دی

پوهېږو د ناټو ځینې غړي هېوادونه به افغان ځواکونو ته تجهیزات برابروي، چې په دوی کې هلي کاپټرې او زره پوالکونه شامل دي. د افغان ځواکونو تمویل او تجهیز ترڅنګ ډېر مهم دي، چې موږ ئې له زړګونه روزونکي وليږو. ږبوه اووني وروسته چې د ۲۰۱۵ کال د جنوري میاشتې په لومړۍ نېټه تر ... افغانستان کې د شوخ ملاتړ په نوم نوی ماموریت پیلوي، چې له مخې به یې ۱۲ زره بهرني سرتېري په افغانستان کې پاتې کېږي او افغان ځواکونو ته به روزنه او مشوره ورکوي. د ناټو ملکي استازي وايي، تر اوسه پرېکړه نه ده شوې، چې نوی ماموریت به یې څو کاله دوام وکړي. د ناټو دغه چارواکي وايي، په اصولو کې د نوي دغه ماموریت په بشپړه توګه غیر پوځي دی او پاته کېدونکي عسکر به یې په جګړو کې برخه نه اخلي. خو د ځینو راپورونو په اساس په افغانستان کې پاتې کېدونکي امریکایي ځواکونه کولای شي، د افغان حکومت په غوښته او مشوره په پوځي عملیاتو کې هم برخه واخلي. د ناټو ملکي استازي په داسې حال کې د افغان ځواکونو په تجهیزېنګار کوي، چې په دې وروستیو کې د حکومت د وسله والو مخالفینو فعالیتونه زیات شوي او د کورنۍ ... مېر

... ځای باید دوی ته
... ټکرې مرکه کې
... او تجهیزول دي.
... او پرېل د اورونو د
... چې بوه اوونۍ
... ستان کې د ناټو
... استازي سوریس
... روزنه او مشوره
... وجیز، چې په
... ټکرې مرکه کې
... پر ځای دي.
... ه میلیارده ډالره
... ه، چې د امریکا

Ketabton.com

۲ وروسته امریکا خپلسري عملیات نه شي کولای

... چې د امریکا د دفاع وزارت چارواکو ویلي، چې یوازې هغه طالبان به په نښه کوي، چې دوی او افغان ځواکونو ته ګواښ وي

... له ۲۰۱۳ ... ځواکونو د ... ل مخالفین ... چارواکي د ... الفینو له په

راډیوته ویلي: له ۲۰۱۴ کال وروسته امریکا په افغانستان کې خپل سري عملیات نه شي کولای. باغلي وزیري زیاته کړه، د افغان ځواکونو په غوښتنه امریکایي سرتېري په جګړه

ځواکونه عملیات کوي مخې دا چې که له ۲۰۱۴ کال وروسته د بهرنیانو ځواکونه په افغانستان کې هم وي، که چېرې افغان ځواکونه ورته وغواړي، دوی به مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرمقاله

د ترهګرۍ او اورپکۍ پرضد د دريځو سخته اړتيا

يوه اوونۍ وړاندې، تېره سې شنبې، په پېښور کې پر يوه ښوونځي او ور ترګرو وله پېر بريد تر سره کړ، چې په ترڅ کې يې څه ناڅه ۱۵۰ کسان ووژل شول، چې له ۱۳۰ ډېر يې د ښوونځي زده کوونکي وو او بريدګر هم له سخته پوړل شول، دا بريد لکه په ټنه اسمان تندر وو او پاکستان د ۲۰۰۱ کال د سپټمبر د هغه بريد ګونډې وباله، چې پر امريکا تر سره شو او په کې ناڅه درې زره کسان ووژل شول، د پېښور دا بريد افغان حکومت په سختو ټکو سره وغانده، په اصل کې د دغه بريد د قربانيانو له کورنيو سره تپول دردمن دي په تېره بيا افغانان، چې د دا ډول ترهګرۍ قربانيان دي. دا بريد پر هغه ورځ تر سره کېږي، چې افغان ولسمشر محمد اشرف غني پکتيکا ته تللی او د دغه ولايت په بحيي ځبلو کې د هغه ترهګر بريد له قربانيانو سره همدرېکې کوي، چې څه موده وړاندې د واليبال پر لوبو وشو او سلګونو کسانو ته يې مرګ ژوبله واړوله، د هغه بريد ټول قربانيان ملکي وګړي په تېره بيا ماشومان وو، بل دا چې پر کونړ څه ناڅه درې زره وسله وال پرغل کوي، چې له قبايلي سيمو پرې را اوښتي دي، اوس د کونړ دانګام له سخت مقاومت سره مخ ده. د پېښور له بريده يوه ورځ وروسته د پاکستان د پوځي، استخباراتي او ډيپلوماتيک مشران په ناڅاپي سفر کابل ته راغلل او له ولسمشر محمد اشرف غني او په کابل کې د ناټو له مېشت عمومي قوماندان سره يې وکتل، داسې ويل کېږي، چې هغوی داسې مدارک وړاندې کړي، چې ګنې دا بريد له افغانستانه پلان شوی، خو داسې نه ده، بلکې افغانستان تر دې معتبر اسناد په لاس کې لري، چې پر افغانستان ټول بريدونه له ډيورنډ کرښې پورې غاړه کې پلانېږي او د حقاني شبکې په څېر د ګټو ترهګرو او اورپکو ډلو تر شا بېلابېلې شبکې او ډلې ولاړې دي، خو په پېښور کې پر ښوونځي د بريد پړه پاکستاني طالبانو پر غاړه اخيستې ده دا بريد ښايي د پاکستان له ډېرو تاريخي پېښو سره هم تړاو ولري، نو پاکستاني چارواکي بايد د دغه بريد تر شا لاسونه برښنډ کړي لومړی بايد پلټنه وشي، چې په هغه ورځ د دغه ښوونځي، چې په کې د پوځيانو زامن پر زده کړو بوخت وو، څوک اداري کسان، ښوونکي او زده کوونکي غير حاضر وو آيا هم دا ډول کسان او زده کوونکي ناروغان وو آيا هم دا ډول کسان او زده کوونکي د اپنډيکس او يا نورو ورته عادي ناروغيو په پلمه يوه يا دوې درې ورځې مخکې عمليات شوي وو آ دا پلټنې ښايي د بريد تر شا د ډېر لاسونه برښنډ کړي. د بريد نور اړخونه هم د اندېښنې وړ دي، ځکه سينديان او بلوڅان عملاً له پنجابه ارادې غواړي او قرباني ورکوي، ځکه د کراچۍ او ګوادر بندرونو د عوايدو غوښه برخه پنجابيان وړي او د بلوچستان پر زېرمو هم له پنجاب سره سخت اختلافونه دي، که دا بريد د سپټمبر د يوولسمې ګونډې ګڼل کېږي، چې د امريکا په څېر به پاکستان هم تړې پر افغانستان په ځانګړې توګه کونړ د بريد پلمه تر لاسه کړي، نو ستره تېروته کوي، کونړ د افغانستان لپاره ډېر مهم دی او څوک نه په اجازه ورنه کړي، چې لاندې يې کړي او په دا ډول پلمو په افغانستان کې نيابتي جګړې روانې وساتي. مور دا بريد چې ترشايي استخباراتي لاسونه دي په کلکه غندو، خو له پاکستانه غواړو، چې د هغې ترهګرۍ او اورپکۍ پرضد کامونه پورته کړي، چې په دا ډول بريدونو يې پاکستان، افغانستان، سيمې او نړۍ ته ګواښونه را ولاړ کړي دي

د کورني او بهرني سياست شنني

د افغان حکومت رسمي وېبپاڼو بريدونه د سختې اندېښنې وړ دي

هدايت الله نوري

ريپوټونه وايي، چې د افغان حکومت ګڼې رسمي وېبپاڼې تر بهرنيو پرغل لاندې دي. د افغان حکومت پر څو وېبپاڼو لکه د بهرنيو چارو، ماليې، پوهنې، سوداګرۍ او صايعو، عدليې او د ښځو د چارو وزارتونو پر وېبپاڼو او ان د مخابراتو پر وزارت د انټرنېټي غلو له خوا پرغلونه شوي دي. د انټرنېټي امنيت يوه امريکايي اداره وايي چې د افغانستان د حکومت رسمي وېبپاڼې وراتکاري سافټ ويرونه يا مال ويرونه لري. په امريکا کې د معلوماتي ټکنالوژۍ د امنيت يا سايبر سيکورټي يوه څېړنيزه اداره وايي چې د افغانستان د حکومت په ګڼ شمېر رسمي وېبپاڼو کې يې داسې مضر سافټ ويرونه موندلي چې ښايي سرچينه يې په چين کې وي. د «ټريټ کونکټ» Threat Connect چې مرکز يې په امريکا کې دی؛ وايي، د دې ټولنې څېړونکو تېره اوونۍ د افغان حکومت د څو ادارو په رسمي وېبپاڼو کې يو وايروس وهلی فايل وموند. ټريټ کونکټ وايي چې افغان حکومت د دغه مضرو سافټ ويرونو د مخنيوي لپاره هيڅ راز انتي وايروس پروګرام نه لري. د دې ټولنې د استخباراتي څېړنو د برخې مشر «رېک بارګر» Rich Barger وايي؛ دا د هغو حملو لړۍ ده چې سږکال يې يو بل امنيتي شرکت وموندله او هغه يې د چين د استخباراتو کمپاين وباله. بارګر رويټرز خبري آژانس ته ويلي؛ د افغان حکومت د رسمي وېبپاڼو له لارې د جاوا سافټ وېر په وسيله وروستۍ حمله د ډسمبر په شپاړسمه په هغه ورځ وشوه چې د چين صدراعظم لي کېکيانګ د افغان حکومت له اجرائيه مشر عبدالله عبدالله سره په قزاقستان کې وکتل. ويل کېږي، چې ښايي د چين استخبارات غواړي د افغان حکومت د معتبرو وېبپاڼو له لارې د دې ورانکارو سافټ ويرونو په وسيله پر نړيوالو اهدافو حملې وکړي. د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوژۍ وزارت هم دا بريدونه تاييد کړي دي، دغه وزارت هم پر يو شمېر دولتي وېبپاڼو د انټرنېټي بريدونو خبر ورکړی دی. ددغه وزارت وياند نصرت الله رحيمي ويلي، چې لوبو نړيوالو هکرانو د تېر ډسمبر پر لومړۍ د افغانستان پر مجازي فضاء بريد کړی، او هغه يوه دوتنه (فايل) يې ګډوډ کړې، چې د افغانستان د وېبپاڼو د چلولو لپاره ګټه ترې اخيستل کېده. ښاغلي رحيمي وويل؛ په دغه بريد کې د مخابراتو وزارت د معلوماتو مرکز په نښه شوی و، خو د وزارت مسلکي چارواکو په ۲۴ ساعتونو کې د بريد مخه ونيوه. د مخابراتو او ټکنالوژۍ وزارت په داسې حال کې د دغه خبر پخلی کوي، چې دغه وزارت په تېرو څه باندې لسو کلونو کې د پام وړ خدمتونه تر سره کړي او لويې برياوې يې ترلاسه کړې دي، خو پوښتنه دا ده، چې هغوی ولې وروسته له هغه دا خبر خپور کړ، چې يوه امريکايي انټرنېټي شرکت د افغانستان د مجازي فضاء سيستم کمزوری وباله. او وويل چې هکرانو ددغه هېواد د دولتي وېبپاڼو په ګډوډولو سره چليخ سيستمونه ګډوډ کړي دي. له دې وړاندې دا وزارت ابله ځيني برياوې ستايلې او خبر خپرت و، خو د افغانستان د مخابراتو وزارت د معلوماتي ټکنالوژۍ يوه مخکنی مامور محمد زبير ورسجي ويلي، تودې درې کاله مخکې يې د افغانستان د مجازي فضايي سيستم په امنيت کې د ځينو نيمګړتياوو په اړه د مخابراتو وزارت ته خبر ورکړی و، چې ان هکرانو له دغو نيمګړتياوو په ګټې اخيستو سره دولتي سيستمونه ګډوډ کړي دي. څېړونه وايي، چې ښاغلي ورسجي دا هم ويلي، چې په دا ډول بريدونو کې هکران چليخو سيستمونو (Operating systems) ته ګټې دوتنې (فايلونه) ورننباسي، چې په مټ يې بيا د کاروونکو شخصي معلومات ترلاسه کولی شي. هغه وايي، د افغانستان د مجازي فضاء ټول ورونه پرانيستي دي او دولتي سيستمونه، لکه د وزيرانو کمپيوټرونه، ددوی برېښناليکونه او د ارګ سوالګرونه (کمپيوټرونه)، هم د دغه ډول بريدونو ښکار کېداي شي. پر همدې مهال، د مخابراتو وزارت وايي، د افغانستان د مجازي فضاء د خوندي ساتلو لپاره سلګونه زره ډالر لګول شوي چې دغه هېواد د اړتيا په وخت کې د انټرنېټي بريدونو د مخنيوي لپاره تر ځيله وسه له ټکنالوژۍ ګټه اخلي، خو هر ډول بريد شونولی شي. دلته ستونزه څه ده او څوک د دغو بريدونو د مخنيوي لپاره مامور دي آ منو، چې په نړۍ کې ستر قدرتونه لکه چين، شمالي کوريا او ان تر دې، چې امريکا هم تر دغو بريدونو لاندې راتلای شي، خو که ستونزه مالومه وي او درې کاله وړاندې د ستونزې په اړه خبرداری ورکول کېږي، خو په اړه اقدام نه کېږي، نو په رښتيا، چې دا د ستري اندېښنې وړ مسئله ده. دا بريدونه د سختې اندېښنې وړ مسئله ده، ښايي د حکومت ګڼ مالومات، ارقام او پټ اسناد د دغو بريدونو ښکار شوي وي، چې جبرانول يې ګران تمامېږي، ښايي په دې کې استخباراتي ټارونه، د امنيت پلانونه او ګڼ نور پلانونه هم شامل وي، که د دغو بريدونو مخنيوی ونه شي، نو ښايي د دولت ګڼ مدارک او اسناد تر پرغل لاندې راشي او يا هم غلا شي، دا اسناد ښايي د ورانکارو لاس ته ولوېږي، هغوی، چې افغان ولس يې تر هر راز ترهګر بريد لاندې راوستی او په تېره بيا په دې وروستيو کې يې دا ډول بريدونو ته زورور کړې دي، نو په کار ده، چې د افغانستان نوی حکومت د سايبر امنيت ته جدي پاملرنه وکړي. په تېره بيا د مخابراتو او ټکنالوژۍ وزارت په دې کې خپل مسووليت په ښه توګه تر سره کړي.

له افغانستان سره د نړيوالې ټولنې له پوځي او انکشافي مرستو دي په پوره شفافيت کار واخيستل شي

پرتمين همت يار

داچې له افغانستان سره دغوښ ملاتړ، ترشعار لاندې دناټو په غونډه کې اوهمدارنګه ترڅنګ يې دافغانستان په اړه دلندن په نړيوال کنفرانس کې مرستندويو هېوادونوله ۲۰۱۴ زېږديز کال څخه وروسته له افغانستان څخه دامريکې، ناټو او ايساف دخواکونوله وتلو وروسته دځلوروکلونو لپاره له افغانستان سره دمرستندويو هېوادونو دځه دپاسه دوه ديرشو مليارد وامريکايي ډالرو دپوځي اوپراختيايي مرستوله ژمنو دتاره کولو او دوام سره بيا هوکړې وشوې اوډاګيره شوه چې د۲۰۱۵ زېږديز کال له پيل څخه تر ۲۰۲۴ زېږديز کاله پورې به ددغلون په لړه کې دافغانستان دهراړخيز اقتصادي او امنيتي پرمختګ له پاره دنړۍ دمرستندويو هېوادونومرستې دوام وکړي اوهم به ورسره جوخت هغه اوهاندوښې چې په دغه هېواد افغانستان کې دترهګرو او پرهغوي پورې دتړلو تروريستي ډلو دپلټې شونو حرړې داسې او چې شي چې ترهګر بيا په افغانستان کې سرراپورته نه کړي اوبيا په دغه هېواد کې خالي جوړې نه کړي اوبيا نه دې خليه لړزوې دلندن اوناتو ددغو دواړو

دسپتمبر دمياشتې ديوولسمې نېټې په څېر دنورو بوګنوونکو اوزره دردوونکو پېښو لامل ونه ګرځي اويا نړۍ ونه نړيوالو اقتصادي اوامنيتي غونډو ديرخه والو مرستندويو هېوادونواونړيوالو سازمانونواستازو دافغانستان له جمهور رييس محمداشرف غني څخه په کلکه دغه غوښتنه وکړه چې دافغانستان داقتصادي اوامنيتي چارو دبرمخ بيولو له پاره دې ذنري دمرستندويو هېوادونو دمرستو دلګولو په برخه کې له پوره شفافيت او صداقت څخه کار واخلي او هيڅ ډول سپين سرګو، سرزوروا وحيلرو زوروا کانو، لوټمارانو، دقدرت دګدي او پيسوليونيانو اوښامارانوته دې دا اجازه ورنه کړي چې له دې وروسته له افغانستان سره دنړۍ دمرستندويو ۷مخ

په افغانستان کې د ايساف ځواکونو مرستيال تورن جنرال کارستن ياکوبسون له دويچه ويلې سره په مرکه کې

افغانان خپلې لاس ته راوړنې د طالبانو په رژيم نه بدلوي

د ۲۰۱۴م کال د ډسمبر په پای کې د نړيوالو ځواکونو جنګي ماموريت پای ته رسېږي. د ايساف د قوماندان مرستيال، تورن جنرال کارستن ياکوبسون له دويچه ويلې سره په ځانګړې مرکه کې د تېرو ۱۳ کلونو ارزونه وړاندې کړه.

دويچه ويله ښاغلي ياکوبسون! له نن څخه ۱۳ کاله مخکې د طالبانو رژيم د امريکا متحده ايالاتو تر سختو هوايي بمباريو وروسته نسکور شو اوس بيا هم کابو هره ورځ د طالبانو د حملو شاهدان يو. فکر کوئ چې رښتيا هم ناټو په ښه زړه خپل جنګي ماموريت پای ته رسوي؟

ياکوبسون د ناټو جنګي ماموريت په حقيقت کې په ۲۰۱۳ کال کې تر زياتې کچې افغان امنيتي ځواکونو ته د امنيتي مسووليت د انتقال په موده کې وسپارل شو. د افغانستان امنيتي ځواکونو سږ کال د ولسمشرۍ د ټاکنو او د هغو د نتايجو د حسابولو په وخت کې د څه د پاسه ۹۰ سلنه پوځي عملياتو مشري په غاړه درلوده. په دې برخه کې البته هغوی تر يوې کچې د ناټو له ملاتړ څخه هم برخمن وو، خو وروسته له دې به دغه مرستې په پوځي سلا مشورو او د افغانستان د امنيتي ارګانونو له مشرۍ څخه ملاتړ پورې محدودې شي. زه خوشبين يم چې د افغانستان وسلوال پوځ به داسې وضعيت کې دې چې په خپل هېواد کې امنيتي مسووليت په غاړه واخلي او د هغه ضمانت وکړي. دوی د دوبی په دوو فصلونو کې دغه آزموينه ورکړه. البته موږ په يو نوي ماموريت کې له يوې نوې دندې سره دلته پاتې کېږو او له هغوی سره مرسته کوو.

دويچه ويله د ۱۹۸۰مې لسيزې په پای کې کله چې پخوانۍ شوروي اتحاد خپل پوځونه له افغانستان څخه وايستل، د هغه وخت د نجيب الله رژيم وکړای شول چې پوا ځې دوه درې کاله د ياغيانو په وړاندې مقاومت وکړي. د هغه له نسکورېدو سره په افغانستان کې کورنۍ جګړه پيل شوه؟ عام افغانان انديښنه لري چې دوه کاله وروسته د ناټو او متحده ايالاتو د ځواکونو له وتلو څخه وروسته به دغه تاريخ بيا تکرار شي. تاسې دغه انديښنه تر کومه ځايه پر ځای ګڼئ؟

ياکوبسون اوسنۍ وضعيت له هغه وضعيت سره چې شوروي اتحاد خپل پوځونه وايستل هيڅکله د پرتلې کېدو وړ نه دي. په هغه وخت کې چې د شوروي ډ پوځو پر ضد مقاومت روان و، په افغانستان کې هغسې يو رژيم واکمن و چې د اشغالي ځواک له خوا قدرت ته رسول شوی و او دغه رژيم په دې وجه لږنګ پاتې نه شو چې د خلکو لپاره د ملګو ورځ له ځ دا د خوړې کورنۍ جګړې سبب شو، خو نن په بشپړه توګه بل ډول وضعيت لرو. نړيوالې ټولنې په پوره زيار سره د افغانستان وسلوال پوځ وروزه او هغه يې په ولو سمبال کړ په نتيجه کې افغان امنيتي ځواکونه وتوانيدل چې له خپلې ديموکراتيکې پروسې سره ملګرتيا وکړي او د ياغيانو د خوښې پر خلاف په پوره برياليتوب سره د ټاکنو امنيت خوندي وساتي. موږ په همدې لېر دوبي کې د افغانستان په تاريخ کې د لومړي ځل لپاره له يو منتخب ولسمشر څخه بل منتخب ولسمشر ته د قدرت د لېږد شاهدان وو، که څېرې سره اوسنی انالیز وضعيت او پرمختګ ته نظر واچوي، نو دا په بشپړه توګه د شوروي د ځواکونو له وتلو سره تو توپير لري. مهمه دا ده چې اوس موږ په خوا په پرتله په افغانستان کې نسبتاً يو باثباته وضعيت لرو، دلته يو باثباته حکومت شته چې د ودې په حال کې دی او د دې توان لري چې افغانستان په اقتصادي، امنيتي او په سيمه کې د همکاريو په برخو کې رهبري کړي او برياليتوب ته يې ورسوي.

دويچه ويله ناټو څرنګه کولای شي چې دغه لاس ته راوړنې چې تاسې تري

يادونه وکړه د عراق په څېر بېرته له خاوره او اېرو سره برابرې نه شي؟

ياکوبسون موږ برياليتوبونه چې ما تري يادونه وکړه هغه د حساب وړ ارقام دي. ځېره پوا ځې د امنيتي ځواکونو د روزنې او برياليتوب پورې چې شمېر يې ۳۵۰ زرو ته رسېږي، نه محدودېږي. په ټول هېواد کې په مختلفو برخو کې پرمختګونه ليدل کېږي. د ښوونيزو تاسيساتو جوړول، د برېښنا غزول او د روغتيايي خدمتونو پراختيا.

سربېره پر دې د خلکو د ژوند په سطحه کې هم بدلون راغلی او د مړينې کچه راټيټه شوې ده، څرنګه چې اوسط عمر له ۴۸ څخه اوس ۶۳ ته لوړ شوی دی دا نه يوازې د روغتيايي خدماتو له پرمختګ څخه بلکه د ژوند د شرايطو له به کېدو څخه وېښوونی کوي. دا نوې هغه لاس ته راوړنې دي چې په يقين سره افغانان يې نه غواړي چې له خطر سره مخامخ شي. تاسې به ډېر تر افغانان پيدا کړئ چې د طالبانو د رژيم د اعادې په ټه کې وي. ځکه ټولو هغو خلکو چې د نوموړي رژيم تر واکمنۍ لاندې دلته ژوند کړی دی، پوهېږي چې په هغه وخت کې څه تېريدل.

له دې وروسته هم به ځينو برخو کې البته د ناټو مرستو ته اړتيا شته په خاصه توګه د امنيتي ځواکونو د روزنې، سازمان ورکولو، رهبرۍ او د پوځي تجهيزاتو د اکمال په برخو کې. دا ټول د نوي «ريزولوټ سپورټ ملاتړ» ماموريت مهمې دندې دي، چې په وزارتونو او د رهبرۍ په نورو ارګانونو کې ترلاس لاندې نيول کېږي.

دويچه ويله ناټو له نوي ماموريت څخه يادونه وکړه. د افغان امنيتي ځواکونو د روزنې په پروسه کې د «داخلي حملو» يا په اصطلاح «د دوست او دښمن نه بېلولو» سره د افغانانو او هغوی د نړيوالو متحدينو ترمنځ اعتماد ته سخت تاوان ورسيد. د بېلګې په توګه څو مياشتې مخکې د کابل په يوې پوځي اکاډمۍ کې يو افغان سرتېري يو امريکايي جنرال وواژه او يو آلماني جنرال يې ټپي کړ. د داسې يو پس منظر په پام کې نيولو سره په نوي «ريزولوټ ملاتړ» ماموريت کې څرنګه د اعتماد وړ همکارۍ ممکنه ده؟

ياکوبسون جنرال هيرولد ګرين چې د اګست په پيل کې موږ له لاسه ورکړ، زما يو شخصي ملګری و. زه د هغه وخت په وضعيت ډېره په خبر يم. ځکه زه ځپله هم په دنده کې وم. په ۲۰۱۱ او ۲۰۱۲ کلونو کې رښتيا هم «داخلي حملې» يا «دوست دښمن» نومي بريدونه د اندېښنې وړ موضوع وه. له ۲۰۱۲ کال څخه را په دې خوا موږ په يو ګڼ شمېر تدابيرو لاس پورې کړي. نه يوازې موږ بلکې افغانانو هم دا ډول بريدونه اوس کم شوي دي.

د افغانستان په پوځي اکاډمۍ کې نوموړي پېښه يوه استثناء وه. دا د جون د مياشتې او زما د دندې له پيل څخه را په دې خوا يوازينۍ پېښه ده چې راملخ نه شوه. دا ډول بريدونه البته اصلي ګواښونه نه دي. اصلي ګواښونه چې د انسان زړه برېښوي، هغه دي چې طالبان يې په ډېر ستر ګوډ په قصدي او هدفي توګه پر افغانانو کوي، څرنګه چې په دې ډېرو خو وړځو کې موږ شاهدان يو.

دويچه ويله ناټو د افغانستان له پوځي ماموريت څخه ديو بل ماموريت او ياد راتلونکو نړيوالو ماموريتونو لپاره څه درس اخيستي دي؟

ياکوبسون د دې ماموريت مهم اړخ دا دی چې: دوه ماموريتونه هيڅکله يو بل ته ورته نه دي. د نړۍ په مختلفو هېوادونو کې شرايط سره توپير لري، خو يو مهمه زده کړه له دې ماموريت څخه دا ده چې موږ يو سيستم ته اړتيا لرو چې د هغه په مرسته پرته له ځنډ څخه د دې توان ولرو ترڅو په هغو دولتونو کې چې اړتيا ليدله کېږي داسې امنيتي نظام يې جوړ کړو. د نړيوالو نورمونو او ارزښتونو له تصور سره سمون ولري.

البته حتمي نه ده چې په دې اړه لوديځه ديموکراسي يې نمونه وي، بلکې هغه بايد د بشري بين الدول حقوقو د چوکاټ ټول شرايط مراعات کړي او دا امنيتي ځواکونه په داسې ډول وروزل شي، مجهز، سمبال او ملتيا ورسره وشي چې د دې توان ولري چې پوره ترڅو سياسي قدرت د دولت په لاس کې پاتې شي او شوي د امنيت ضمانت وکړي. کله چې دغه هدف تر لاسه شي، بيا نو موږ وېلای شو چې زموږ دنده ختمه شوې ده او کولای شو چې بېرته ووځو.

دويچه ويله د آلمان د دفاع پخوانۍ وزير پيټر شتروک چې اوس وفات شوی دی، يو وخت ويلي وو چې «د آلمان دفاع د هندوکش د غرو په لمن کې کېږي.» آيا دغه جمله لا تر اوسه هم صدق کوي؟ ۷مخ

مستې مو د شکر له ناروغۍ څخه ژغوري

که تاسې په خپل ورځني ژوند کې ماستې نه استعمالوئ نو له دې وروسته یې د خپلو خوړو یوه اړینه برخه وګرځوئ؛ په هاروړد عامې روغتیا اداره کې شوې دغه نوې څېړنې ثابته کړې چې د مستو زیات یا ورځني استعمال به انسان د شکر له ناروغۍ څخه په ژغورلو

خلوېښت زره کسانو د ژوند او ژوند کولو طریقه له څېړنو څخه دا معلومه شوه هغه کسان چې هره ورځ ماستې استعمالوي په هغو کې د شکر ناروغي په کمه اندازه لیدل کېږي. د دغې څېړنې څېړونکي وايي چې د زیاته اندازه ماسته خوړل په زیاته اندازه د شکر ناروغۍ

کې ډېره زیاته مرسته وکړي. د څېړنې په اساس د ورځې ۲۸ ګرامه ماسته خوړل به د شکر ناروغۍ خطر ۲۰٪ کم کړي. څېړنې په اساس د یو لک او نهه

خطر کمولو لپاره بسې که څوک غواړي چې له دغې ناروغۍ څخه په امان وي نو له ۲۸ ګرامو څخه هم زیاته اندازه ماستې باید استعمال کړي.

له زکام څخه د ځان ژغورنې مهمې لارې چارې

د ژمي په راتلو د سړې شو هوا او باسله خلک خوښي کوي او د اوړي په پرتله ژمي ته خوشبینه وي، مګر یوه ډېره ورسره وي، هغه دا چې په ژمي کې د سړې هوا له امله د هوا الرجي، او زکام خلک ډېر تکلیفوي او داسې هم ویل کېږي، چې د زکام دارو وخوړل، نو په یوه اوونۍ کې به ښه کېږي او که یې ونه خوړل، نو هم یوه اوونۍ وروسته به ښه شي. له زکامه د ځان ژغورنې لپاره څو پخوانۍ کورنۍ نسخې درسره شریکوو او لوستونکي یې باید له خپلو دوستانو سره شریکې کړي.

لاس وینځل له زکامه د ځان ساتلو یوه اسانه طریقه دا ده، چې هر وخت باید خپل لاسونه په صابون پاک ووینځل شي، ځکه چې فلو وایرس ډېر وخت، د پوزې، او پوزې له لارې بل ته انتقالېږي. پر زکام اخته ناروغ خپل لاس په خوله او پوزه وهي او دغه لاس بیا بل روغ سړي سره لګېږي، چې هغه یې بیا خپلې پوزې او خولې ته وړي، نو ښه طریقه دا ده، چې تل باید خپل لاسونه په صابون ووینځو او له دې ناروغۍ خلاص واوسو

ژمی، چې الله تعالی د خپل قدرت له مخې شپې اوږدې کړې، نو د خوب پر مهال د انسان بدن د ضایع شویو حجراتو د ترمیم او بیا سمونې کار پیلوي او د اتو نهو ساعتونو د خوب په نتیجه کې د انسان بدن بېرته خپل صحي حالت ته راګرځي او د فلو «زکام» وایرس یې له منځه وړي او د دې مقابل کې ذهني ستړیا او بې خوبي د بدن مدافع قوت کمزوری کوي، چې له امله یې د زکام په ګډون نورې ناروغۍ هم پر انسان اغېزه کوي.

ورزش بدني ورزش د انسان بدن کې وینه ګرمه ساتي او سپین کرویات پر بدن د برید کوونکو وایرسونو مخه نیسي. طبي متخصصان وايي، چې شپه ورځ کې لږ تر لږه یو ساعت ورزش انسان تندرست ساتي. دا لازمه نه ده، چې جمنازیم ته ډېر او رسمي ورزش وکړي، بلکې په زینو کې کښته پورته تګ او خلوېښت قدمه هم سړی له زکامه ژغورلی شي.

زنګ، جست په مناسبه اندازه صحي خواړه، چې زنګ ولري د فلو وایرس مخنیوي کې ډېر رول لري. د دې لپاره به لاره دا ده، چې سړی باید له ډېرو غوړو او خوږو خوراکونو ځان وژغوري. سړی میوې او لږ پروټین لرونکي خوراکونه استعمال کړي او دې کې تر ټولو اغېزمن او ګټور شی زنګ دی، چې د فلو وایرس په مخنیوي کې په رول لري.

اوبه اوبه د جراثیمو په وژلو او له منځه وړلو کې ډېرې مشهورې دي او ژمي کې پر بدن د بکتریا او نورو وایرسونو په مخنیوي کې ډېر کار کوي او که ګنه اوبه له چکن سوپ سره وکارول شي، نو همغونکې یې په وارې اوبه ژمي کې ډېری خلک د سړې هوا له امله له کوره نه راوځي او د کور ګرمو کوټو کې وخت تېروي، چې ورسره د بدن لوندوالی کمېږي او دغه مهال د بدن دفاعي حالت کمزوری کېږي، مګر له دې حالته د ځان ژغورنې لپاره ښه دا ده، چې سړی د خپل بدن اوبه پوره وساتي او وخت پر وخت په مناسبه اندازه اوبه وڅښي

خندا ښه رویه او چلند خو انسان د ژوند په هر ډګر کې بریا ته رسوي او د دې تر څنګ که څوک خندا خپل عادت وګرځوي، نو یوه اضافي ګټه یې دا هم ده، چې تر ډېره به له زکامه خوندي وي. د خندا د نورو ګټو تر څنګ یوه دا ده، چې سړی په خلاصه خوله وخاندي، نو دې سره د بدن د دفاعي نظام حجې زیاتېږي او د فلو وایرس مخنیوی کوي.

د سرطان د مخنیوي لپاره د روغتیا د نړیوالې ادارې سپارښتنې

د روغتیا نړیوالې ادارې (WHO) د سرطان د مخنیوي لپاره څو سپارښتنې کړې او خبرې کړې دي ډاکټر (Joachim Schuez) چې دا څېړنه یې کړې، وايي چې که انسانان په خپلو عادتونو کې بدلون راولي تر ډېره د سرطان په وژونکې ناروغۍ له اخته کېدو ژغورل کېدای شي

۱- سګرېټ مه څکوئ هیڅ راز دخانیات یا تنباکو مه استعمالوئ

۲- کور مو د سګرېټو او نورو دخانیاتو له لوګي پاک ساتئ. د کار په ځای کې هم بل څوک مه پرېږدئ چې سګرېټ وڅکوي

۳- د بدن وزن ته خیال ساتئ

۴- په ورځني ژوند کې له فزیکي نظره فعال اوسئ. هغه وخت کم کړئ چې په ناسته یې تېروئ (یعني ډېره ناسته او نه تحرک بد دي)

۵- صحي خوراک کوئ

* زیات حبوبات، سبزیجات او مېوه خورئ
* د زیاتې کالورۍ درلودونکي خوراکونه لږ کړئ (لکه هغه خواړه چې زیات خواږه یا غوړ لري)
* پروسس شوې غوښه (سلامي - ساسج) مه خورئ. سره غوښه (د غوایي او پسه) کمه خورئ او په خوړو کې د مالګې اندازه لږه کړئ

۶- که هر راز الکول څښئ، اندازه یې کمه کړئ. د الکولو نه څښل د سرطان د مخنیوي لپاره ښه دي

۷- لمر ته زیات مه پاتې کېږئ، په تېره بیا ماشومان باید د لمر وړانګو ته زیات وخت تېر نه کړي. د لمر ضد کریم استعمالوئ. د لمر له حمامه ځان ساتئ

۸- ماشوم ته د مور شیدې د سرطان خطر کموي

که ماشوم ته شیدې ورکولی شئ او نه غواړئ چې ورېې کړئ د هورمون بدلولو تداوي مه کوئ ځکه چې (Hormone replacement therapy) د ځانګړو سرطانونو خطر زیاتوي

۹- خامخا خپلو ماشومانو ته دا واکسینونه ورکړئ

* هیپاټایټ بي (د ځیګر لپاره)
* ایچ پي وي (Human papillomavirus) د نجونو لپاره

۱۰- د سرطان د معاینې په پروګرامونو کې برخه واخلئ

* د کولمو سرطان (نارینه)
* د سینې سرطان (ښځې)
* د زېلانځ یا رحم سرطان (ښځې)

نارنجي رنګه خواړه مو له ړندېدو ژغوري

تاسې به اورېدلي وي چې ګازرې او نارنج رنګه نور خواړه د سترګو دید زیاتوي او باصرې حس له ناروغیو او کمزوریو ژغوري دا رښتیا ده، ځکه چې دغو خوړو کې بیټا کېروټین (Beta-Carotene) مواد چې ویټامین اې (vitamin A) غوندې دي، وجود لري چې دغو خوړو ته ژېړ رنګ ورکوي او سترګې او دید ته یې ډېر ګټور دي خو بواځې بیټا کېروټین د

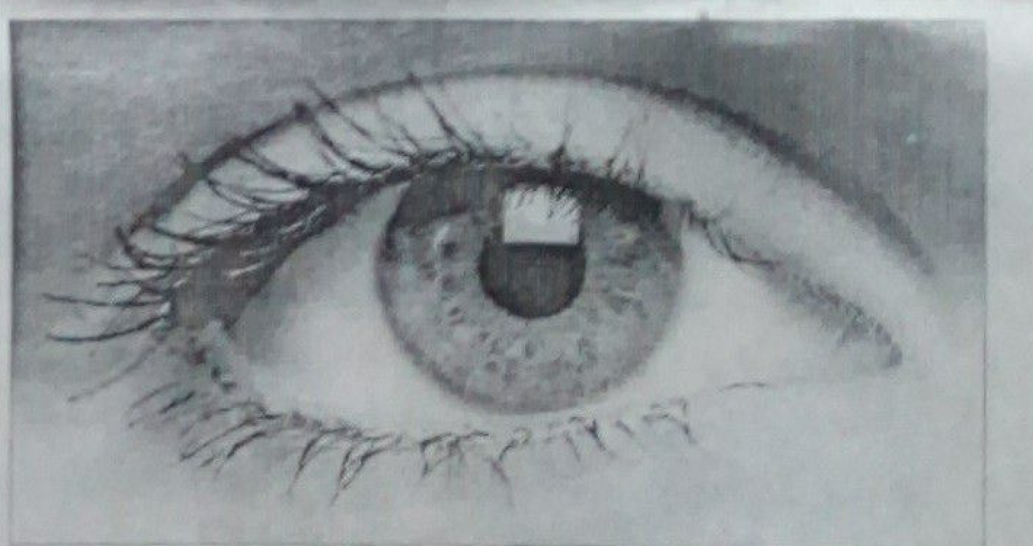

سترګو دید نه زیاتوي، بلکې ډېر نور خواړه هم شته چې لید مو زیاتوي او د باصرې حس له مختلفو ناروغیو ژغوري. لاندې خواړه د سترګو دید لپاره ډېر ګټور دي:

۱- شنې پاڼې لرونکي خواړه:

شنې پاڼې لرونکي خواړه د لیوټین (Lutein) او زیزانتین (Zeaxanthin) غوره سرچینه ده. یاد مواد د سترګې شاتنۍ برخه کې د داغ پیدا کېدو کوم چې د ړندېدو اصلي لامل دی، مخنیوي کولو سربېره د سترګو د اوبو ساتنه کوي.

۲- هګۍ:

د هګۍ ژېړ هم پر لیوټین او زیزانتین لرلو سربېره ډېره زیاته اندازه زنګ (Zinc) هم لري چې د سترګو شاتنۍ برخه کې د داغ پیدا کېدو مخه نیسي او انسان له ړندېدو ژغوري.

۳- سټروس او توتان:

دغه مېوې پرېمانه پیمانه ویټامین سي (Vitamin C) لري، چې انسان له ړندېدو ژغوري او په سترګو کې موجود اوبو څخه ساتنه کوي او د کمېدو مخه یې نیسي.

۴- بادام:

بادام له ویټامین اې (Vitamin E) څخه ډک دي. ویټامین اې (Vitamin E) هم په سترګو کې د داغ پیدا کېدو او ړندېدو مخه نیسي. څېړنو ثابته کړې ده چې د ورځې یو موټی بادام بدن د ویټامین اې اړتیا پوره کوي.

۵- د کبانو غوښه:

ټونا (Tuna)، سالمون (Salmon) او انچووي (Anchovy) نومي کبانو کې ډي ایچ اې (DHA) نومي مواد په زیاته اندازه پیدا کېږي. ډي ایچ اې (DHA) یو ډول غوړ اسید دی چې د سترګو له وچوالي څخه چې (Dry eye syndrome) په نوم یادېږي مخنیوی کوي.

آتیزم یاد اعصابو د ودې ستونزه، بنه والی او مشکلات یې

ریوټونه وايي چې په تېرو پنځوسو کلونو کې د هغو ماشومانو شمېر چې په آتیزم باندې اخته دي څو برابره زیات شوی دی. ساینسپوهان اوس د جسمي روغتیا او ټولنیزو عاداتو ترمنځ په اړیکو غور کوي. په دې کې هغوی د انسان په هاضمه سیستم او کولمو باندې څېړنې کوي او غواړي چې اړیکې یې له آتیزم سره پیدا کړي. د ټمپل ګارډین په پوهنتون کې چې د کولراډو ایالت په بولډر نومي ځای کې پروت دی تنکی ځوان پارکر چې په آتیزم اخته دی وايي دا بوخه ګټې لري. هغه وايي: «د آتیزم لرونکو کسانو د فکر بهیر د ستونزو په حل کې په زړه پورې دی؛ له ډېرو تخلیقي لارو نه کار اخلي. نظر دېته چې ډېومنځکوره وګړي به خبر د ستونزو د حل لپاره له ډېرو ساده اوبیڅو لارو نه کار واخلي» ددغه کار منفي اړخ دادی هغه څوک چې په آتیزم اخته وي: هاضمه یې خرابه وي او له همدې کبله اندېښنه یې زیاته وي ترڅنګ یې له ټولنیز بلوه سخه وي چې له خلکو سره خبرې وکړي. پارکر

زیات شمېر څېړونکي دا ګومان کوي چې پارکر غواړي بوخه وکړي. د کالیفورنیا د ټکنالوژۍ او ساینس د انستیتوت یو ساینس پوه سارکز موزمانین وايي هغه خواړه چې

خلک خوري په ملیاردو ګنورو بکتریاګانو باندې چې د هاضمې په نظام کې ژوند کوي، اغېزې لري. په دې کې د بکتراید فراجیلس بکتریا هم شامله ده هغه زیاتوي، «دغه بکتریا د پرېشانۍ او اضطراب حالت ته انکشاف ورکوي، تکراري خوېونو ته هم انکشاف ورکوي او د خبرو اترو مهارت ته هم وده ورکوي» مازمانین

وايي، «دده په خوراک کې بدلون دده روغتیا او طبیعت ته انکشاف ورکړی دی» هغه زیاتوي، «زه فکر کوم اوس یقینا هروخت ډېره کمه بدخلقي، ډېره کمه سخت مزاجي او جنجال کړم»

وايي دغه میکروب هغو مږو ته ورکړل شو چې په آتیزم اخته وي، د هغوی د کولمو روغتیایي حالت ښه شو، او بالاخره د هغوی اندېښنې هم ورکې شوې هغه وايي ددغه اغېز به پر هغو انسانانو هم ډېر پراخ وي چې په آتیزم اخته دي. هغه وايي، «لږ ترلږه په آتیزم باندې د اخته خلکو، په یوه فرعي ځانګه کې، آتیزم د مغزو ناروغي نده خو ښایي هغه ستونزې چې په کولمو کې دي، هغه په اتیزم باندې د اخته خلکو په خبر اعمالو په پیداکولو کې ونډه لري. که چېرې څوک د کولمو او خېټې د علایمو چاره کولی شي، نو په کړنو او سلوک کې یې هم انکشاف راتللی شي» د اریزونا د ایالت له پوهنتون څخه روسا کرازمالینک هم په انسانانو کې آتیزم په هکله ورته شواهد پیداکوي هغه وايي، «زیاترو خلکو چې څېړنې کولې، هغوی به په آتیزم اخته ماشومانو په کولمو کې د پاتوجینز لټه کوله موږ په هغوی کې د پتو جینز لټه نه کوله موږ په دې پسې کتل چې په ماشوم کې نه میکروبونه شته که نه او موږ دېته ورته نښې نښانې پیداکړې» د هغې په لابراتوار کې داسې شیان په مستند ډول پیدا شوې چې په آتیزم اخته ماشومانو کې د کولمو مختلف میکروبونه نظر هغو ماشومانو ته کم وي چې په آتیزم اخته نه وي. د هغې ملګري ګومان کوي چې ښایي ددغه کار علت د عصري خوراکونو او انټي بیوټیک دواګانو ډېر استعمال وي. داټول څېړونکي په دې موافقه لري چې په دې برخه کې نور ډېر شیان هم دخیل دي نسبت دې ته چې د هاضمې، میکروبونو او آتیزم ترمنځ اړیکې پیداکړای شي خو هغوی په دې باور دي چې دوی په یوه امیدبښونکې لاره روان دي، او ددوی موندنې ښایي د طبیعت د نورو بې نظمیو لکه زور خپګان او سودایي توب په برخه کې مرسته وکړي

د ماشومانو ختنه (سنتول) د ایډز خطر کموي

په امریکا کې د ناروغیو د مخنیوي او مبارزې یوه مرکز د نارینه وو د ختنې (سنتولو) په اړه یو لارښود خپور کړی، او له خلکو یې غوښتي، چې تر ۲۵ ورځو پورې خپل نظر ورسي، چې بیا وروسته دغه مرکز د سنتولو په اړه خپل وروستی لارښود خپور کړي. دغه لیکل شوی ابتدایي لارښود د سنتولو د ګټو او زیانونو د علمي شواهدو پر بنسټ چمتو شوی، چې په ځانګړې توګه د ایچ آی وي ویروس د لېږد په اړه د مخنیوي په اړه ډېره پاملرنه په کې شوې ده.

ګټې

ختنه کول د جنسي اړیکې پرمهال د ایچ آی وي ویروس د لېږد خطر (له پنځوسو تر شپېتو سلنې پورې) کموي، یا په بله وینا سنت شوي کس له یوې داسې ښځې سره د جنسي اړیکو پرمهال چې ایچ آی وي ولري، تر امکان لږ چې په ایچ آی وي ویروس اخته شي. ددې سربېره، سنتول د تناسلي ناروغۍ (Herpes) خطر په سلو کې له ۳۰ تر ۴۰ پورې کمولی شي، او د هغو خطرناکو ویروسونو په مخنیوي مرسته کولی شي، چې له سرطان ناروغۍ سره تړاو لري. ارزونې ښيي، چې سنتول له ښځې نه سړي ته د ایچ آی وي ویروس د لېږد احتمال کموي. دا هم پیل شوې تجربه ثابت شوې نارینه وو کې د سرطان ناروغۍ، که وي، له یوې اوږدې مودې راهیسې په مختلفو ټولنو کې یو په دې خبره بحث روان دی چې د نارینه کوچنیانو سنت کول د نوي روغتیا لپاره ګټوره کوره ده او دې دود پاڼل له اخلاقي پلوه څومره د منلو دی دا بحث په خپلو موارد کې د علمي او ټولنیزو پوهانو له خوا په دې سیاست غولې له هغوی سنې دی او په خپلو منځونو او ټولنیزو کړلیو کې ترڅه غبرګونونه زېږولي دي. ډاکټران وايي چې د جنسي عملیه اړینه ده چې یو سپېڅلتیا تعقیب شوي چاپېریال کې د ماهرو ډاکټرانو په لاس تر سره شي

ساینس — د دوو ژبو زده کول روغتیا ته ګټه لري

د ساینس د پرمختګ لپاره د امریکایي ادارې پوهان وايي چې د دوو ژبو زده کول روغتیا ته ګټه لري. د دغې ادارې څېړونکي وايي هغه وګړي چې دوې ژبې زده او هغه کاروي د هغو په پرتله چې یوه ژبه یې زده وي د ناروغیو په مقابل کې ډېر مقاومت لري. همدارنګه هغه ماشومان چې دوې ژبې زده وي د هغو په پرتله چې یوه ژبه یې زده وي ډېر فعاله او ځیرک دي. دغه څېړنه چې د الزایمر په ناروغانو باندې شوې ښيي چې د دوو ژبو درلودونکي وګړي ددې ناروغۍ په مقابل کې ډېر مقاومت لري. د یورنیو دیورک پوهنتون یو ارواپوه ایلن بیالیستوک وویل که څه هم د ژبو زده کړه د انسانانو په عمر پورې تړاو لري خو بیا هم دا څېړنه د هر عمر لرونکي انسان باندې صدق کوي. هېره دې نه وي چې په دغه څېړنه کې راغلي دي هغه کهول چې په کور کې مورنۍ او د کوربانه د هغه هېواد ژبه وايي د مغزي فعالیت او روغتیا له اړخه د هغه هېواد د کورنیو وګړو په پرتله ډېر سالم دي. د دې څېړنې په پایله کې داسې انګېرل شوې چې له دوو د ډېرو ژبو زده کړه او کارول کېدای شي د مغز په فعالیت له دې امله مثبت اغېزه وکړي چې په یو وخت کې باید وېونکي په خپل مغز کې څو ځله د ژبو کودونه سره بدل کړي

تنها انډړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب، تاریخ او فولکلور

د کابل لرغونی او تاریخي دېوال د واقعیتونو او افسانو په رڼا کې

د شیر دروازې د غره هغه لرغوني، تاریخي او اوږد دیوال چې تقریباً له څه کم ۱۵۰۰ کالو پخوا د دغه غره په سلونو لاشونو کې، دیوه اوږده ښامار په څېر کږوږ له پیل ارتیل نه د سهيل ختیځ (بالاحصار) پلو غزېدلی دی، ډېرو زمانو څه یادونه له ځان سره لري کوم یې واقعیت او کوم یې افسانه دی؟

ځکه د کابل ښاریانو لرمنځ همدا اوس هم په متحد الحال ډول دا نقل قول موجود دی چې د دغه دیوال په پخوانۍ په زرګونو هغه کسان چې د دیوال د جوړولو پر مهال یې بیا د وخت د پا چا نا فرماني کړې، یا هم دا ډول پنده اویا هم د تهداب لیږه ترې لوېدلي ده، خښ شوي دي؛ دا ډول هغه پوښتني دي چې ارتباط د واقعیتونو په رڼا کې یې سپیناوې وشي او ښېر جواب ورته موندل کېدای شي، ځکه دغه دیوال همدا اوس هم له سره تر پایه د یو تاریخي یادګار په توګه په ځای ولاړ دي او بالمشاهده یې هر لیدونکي د لرغونو زمانو د انساني شا هکاریو بوخلانده مظهریه عنوان وېني او ویزني. اصله خبره د منطقي دلایلو په رڼا کې د هغه افسانوي او زړه بوګنوونکو روایاتو په سپیناوي ده چې همدا اوس هم د کابل د یو شمېر خلکو ترمنځ په پاخه یقین زمزمه کېږي — لرغرڅه لومړۍ دا رښتیاده اومنو یې؛ چې دا دیوال د زنبیل شاه او زنبورک شا د واکمنۍ پر مهال دوخت د یوه قوي (سد) په توګه د یرغلیو د حملو د مخنیوي په مقابل کې جوړ شوی دی خودا چې دا دیوال د دښمن له حملو نه د (محصور) ښار د بچ پالي کېدو لپاره لرګوتو ارتیدو سولر او اغیزناک و او جوړول یې په دومره کړاو او زحمت ارزېدل چې دا دیوال دې جوړ شي

، موږ کوم کارتلو، اصل مطلب دادی چې دا وه شو د دغه دیوال د رنګو شویو او بویېدلو ځایو لو په کومه برخه کې چا د انسانانو دهډوکو را خښلو لوټې او کوم هډوکې لیدلي چې د دغه انګېرنې له افساني نه واقعیت له ورسوي، ښایي ځواب منفي وي، ځکه که چېرې د اسماعي غره په ستوغو لاشولو کې د دیوال په امتداد چا د افسانو مطابق کوم هډوکي لیدلاي وای حتمي د دغه روایت په مصداق موضوع په رسنیو کې را غبرګېده چې بیا د شک ځای نه پاتې کېده په رښتیا هم دغه ظالم باچا پرته له دې چې ارزښت ولري د دغه دیوال له خاورو او تیږو نه جوړ

کړ چې دیوه ظالم باچا د ظلم او بېداد یوه ستره او دردنده لمولسه ده خوداسې څه چې دېخوالیوالو اوسېنو رو ایاتو سره مطابقت ولري په دغه دیوال کې له دې لیدل شوي او دا له ملو چې دغه ظالم باچا به په دغه دیوال کې څوک ښخ کړي وي که دلیل را وړو چې د دغه ستړي دیوال د جوړولو اړتیا لـه وه د کابل ښار اوسېدونکي په ورځ کېدلې وي تر یوه بریده بنه ده خو که دا دیوال له وای نو دا شاهکار به هم نه و. د دغه دیوال په اړه بل روایت لـه راځواو هغه دا چې وایي زنبورک شاه د یوې ښځې په لاس له منځه ولاړ؛ دا چې ولې دې ښځې یوباچا ووژه؟ وایي چې د دغه باچا د واکمنۍ او د دیوال جوړولو پر مهال یوه ځوان له یوې انجلۍ سره کوژدن وکړ اوکله چې د دوی د واده ورځ را ورسېده نو انجلۍ له هلکه نه وغو بنتل چې لس رخصت واخله او کاره مه ځه، هلک له ورېږي دا جرئت ونکړ چې د باچا لـه فرمانه سرغړونه وکړي لجنۍ یوه شوه چې باچا ډېرظالم دی چې خاوند له یې د واده په ورځ هم رخصت نه ورکوي، لـه خان سره یې پرېکړه وکړه چې د باچا چاره به خامخا کوي، د کار ځای لـه راغله او له کارګرانو سره یې په لوښ مخ کې په کار پیل وکړ، دا وخت تابېره با چا له کوم لوري پیدا شو کله چې دښځې ستړګې پرې ونګېدې لو زر یې خپل مخ له با چا له پټ کړ باچا په ډېر تعجب له ښځې وپوښتل چې ولې له کارګرانو سره په لوڅ مخ کار کوې او له ما دې مخ پټ کړ، ښځې په ځواب کې ورله ووېل زه په دغه ځای کې له

تا پرته بل نر نه وینم. باچا بیا په ډېر تعجب ترې وپوښتل!

له څه وایې؟ دلته هغه کسان چې کار کوي ټول نارینه دي!

ښځې ځواب ورکړ، نه! که چېرې دوی لران وای نو ستا دا دومره ظلم، ناروا او ناوړې به یې په ځان نه منلي، لیبره یې را واخیسته باچا یې په ګېډې وویشت او په لکې با چا ووژل شو، په ځای کې یو خل بیا یادونه کوو چې د دغه دیوال یو ځل په شپاړسمه پېړۍ کې او بل ځل د احمد شا ابدالي د زوی تیمورشا د واکمنۍ او بیا د امیر عبد الرحمن خان په زمانه کې مرمت شوي دي خو دا خبره له هیچا نه ده اورېدل شوي چې د دغه دیوال په فداني برخه کې د چا د لاس بېې او یا کېږي وراسته هډوکي را وختل، موږ ولیدل او دا یې بیلګه ده نوورو ستي او ځرګندې لتیجې له رسېږو چې زنبورک شاه به په دې ظالم و، چې دومره ستړي دیوال یې د یوه ښېر په توګه د یرغلو د حملو ددفع او لرد په مقابل کې جوړ اوه خو دومره به نه و، خوښې چې ژوندي انسانان یې په دیوال کې ښخول په هر صورت روایت دې چې دا ښځه چې دغه باچا یې ووژه (سو مهي) نو میدله، چې د سپوږمي په مانا ده او دا غر چې دا دیوال یې په سینه کې تېر شوي دي لـمـبي وجـه یې د سومهي نه نامه لومړۍ د آسه ماه، او وروسته په (اسماي) او بڼي دي اوډ؛ کـه هم د کابل ښاریانو ترمنځ له یوې ژبې نه بلې او له یوې سینې نـه بلي تـر نن ورځـي را رسیدلي ده

حیات الله

د سرمحقق سید محی الدین هاشمي «وینا څنګه وکړو؟» ژباړل شوی کتاب له چاپه را ووت

دهرکاریه ترسره کول خپل خانـه یوه لیـعه، پخـه، مستقیمه لاره او طریقـه غواړي که څوک پخپل هـدف کـې لـه دې لیغې لارې چپ شـي لوخـود بـه حامي نه وزي او دوړې به کـوي، دلتـه زموږ موخه هم په یوه ډېره مهمه موضوع چې هغه (وینا څنګه وکړو؟) دیوه نـوي چاپ شوي کتاب په مخ کتنه او منځپانګه را خرځي. ځکه هم کتاب مهم دي او هم بې مخ کتنه باید په داسې الفاظواو کلماتو وشي چې د کتاب لـه محتویاتو سره تناسب ولري او دهغـه اهمیت په ربښتیې نه را غبرګ کړي ځکه د کـتاب له عنوان ځخه ځرګندېږي چې دیوې پښتو (ناستي، انساني کتلي په وړاندې د خطابي د میر له شا د لومړي ځل لپاره څنګه وینا وکړو؟ داسې وینا چې کـه مو لومړي ځل هم وي خوځږ او نـه مو دحاضرینو له اغېزې ونه زیږي په رښتیا هم چې د لومړي ځل لپاره په یوه محفل کې وینا سـخـته ده اوسـمي پـر ځـاي او منطقي خبرې کول هم کومه اسانه خبره نه ده که چېرې موږ یـو څـوک وګـورو چې د خطابي د میز له شا په جرئت او مهارت خبرې کوي ځایې په بارښار یې بیانیې ورکـړې وي او په خـان ښېر کنترول او حاکمیت ولري، نو ځکه هغه کسان له دې امرنه مثتثنی دي

زموږ خبره په هغو کسانو ده چې نـوي غواړي لیډران شي اویا هم د کوم بـل مکلفیت له مخې وینا کولو ته اړ شي، نو څنګه باید دوی جرئت ولري چې په داوه زړه دنـورو په وړانـدې خبـرې وکـړي ددوي لپاره څـه کـول پکـار دي؟ پـه دغـه کـتاب کـې ددې وړ کسانولپاره داسې پیغام پروت دي چې د کتاب په لوستلو یې ستونزه کنټرولیږي په رښتیا هم چې ددغه کتاب مطالعه به له هغو کسانو سره ډېره مرسته وکړي کوم چې غواړي نوي د سیاست په ډګر کې داخل او خپل ذهني تراوشات په سمه او منطقي توګه حاضرینو ته ابلاغ کـړي دغـه کتاب پـه پـښـو برخـو او پنځلسو څپرکیو کې چاپ شوې دي په

لومړي څپرکي کې د وینا کولو اساسي او اصولي مهارتونـه پـه ګوتـه شـوي او همدارنګه راسپې چې د خبرو کولو په وخت کې د یورو لـه تجرېـو څنګـه ګـټه واخلي او د جرئت زړه پیدا کړي، نو تر څـ لومړي خپل هـدف او موخـه پـه وړاندې ولري، مخکې تر مخکې خپل ذهن بربالیتوب ته چمتو کړي او دتمرین لپاره هیڅ فرصت له لاسه مه ورکوئ او که امکان ولري غره ته ولاړشي او هلتـه تیږې د ناستو کـسانو په عنوان خپل ذهـن لـه را غبرګې کـړي همـوي نـه اوردې خبـرې وکـړي تمرین وکـړي خپل غږ او د خبرو کولو طریقه په ټیوډ او ټیټ اواز تمرین کړي چې دا تر ټولو سـاده او اسانه طریقه ده او ډېرو هغـو کسانو چې پـه پیـل کـې د خبرو کـولـو جرئت نلري دا طریقه تمرین کـړې چـې په زړه پوري نتیجه یې ترلـې ده. ددغه کتاب په دوهم څپرکي کې د وینا کولو پر مهال په ځان د باور په اړه موضوعات را غلي دي اوددې څپرکي مهمه موضوع داده چې ویره یا ډار له نابوهۍ او پر ځان له باور نه لرلو را زېږي داچې څنګه د ډېرو کسانو په وړاندې وینا وکړو د وینا کولو پر مهال د جرئت یو نوي لارښود باب دي. د وینا کولو اسانه او اغېزمنه لار ددې کتاب دریم څپرکي محتویات دي چې د مطالعې او تجربې په بنا یې د وینا کولو سمه او پر ځاي لارښوونه کېږې ده او په دې څپرکي کې دا هم راغلي چې تاسې د څه په اړه چې خبرې کوئ باید مینه او علاقه هم ورسره ولرئ یا په بل عبارت د بیانیو ورکولو پروخت تل هغه موضوع د ځان لپاره وټاکئ چې مینه او مهارت دواړه ورسره ولرئ. خلورم څپرکي، بیا د وینا وال او اورېدونکي په اړه د وینا کولو د مثلث ددریو ګرمونو او د هغو ددریو ټاکلیواړخونو په هکله دي چې د کنفرانس لوله موضوع پرې را ځرځي اولنیه داچې کتاب تر وروستي څپرکي پورې د خبرو کولو په اړه په زړه پورې مطالب او ځرګندوني لري چې په لوستلو یې د وینا کولو اصول او سمي لارې چارې لوستونکي ته ورزده کیږي. دغه کتاب د ۱۰۰۰ ټوکو په کمیت په ۲۷۵ مخونو کې د میهن خپرندویې ټولنې له خوا په روان کال کې چاپ شوي دي.

حلیم

د مصطفی عمرزي په هاند او هڅو د «پور خرد» کتاب له چاپه راووت

په منځنیو پېړیو کې په که چا د ځیلو ځېړنو په ترڅ کې د طبیعت په اړه کومه نوې نظریه ورکړه او یا به یې داسې فرضیه وړاندې کړه چې له دې د مخه په چا نه وه اورېدلې نو د ارتداد په اتهام او یا په کوم بل نامه به وژل کېده او ټکل کېده، ځکه هغه وخت د طبیعت په اړه دخلکو د پوهې د کچې د ټیټوالي له امله معلومات کم او لید لوري یې محدود وو، چې په دې توګه ډېرو څېړونکو مطالعاتو او څېړنو په ترڅ کې د لیونې نظریاتو وجود خپل ځانونه وخوړل او ژوند یې له لاسه ورکړ. داسې پېښې اوس هم د بشر په بدلون لیدل کېږي او اورېدل کېږي چې

ایراني استاد ناصر پورپیران په لیت پړک په د مقالو په شکل لیکلي او ښاغلي مصطفی عمرزي ددې مقالو د ارزښت او اهمیت په پوهېدو سره هغه را ټولې کړې اود یوې په زړه پورې عالمانه او هر اړخیزې سریزې په لیکلو سره یې په روانه دري ژبه د کتاب په بڼه چاپ کړې دي چې ددې کتاب چاپ د مصطفی عمرزي لوی خدمت ګڼلی شو ځکه د ځینو خلکو ذهنیتونه یې د ځیلو ارزښتونو، تاریخي مسایلو، هېوادپالنې، ادب او سیاست په ډګر کې رو ښانه کړي دي او د مسایلو په وړاندې د ځواب ویلو کېدو پر ځای یې هڅوي له د حق غږ ښتلو حق ویلو د روا او په ځای اګستاخی؛

په څېړونکو او شونګو ساحه را ننګه شوې ده، خو دا چاره اوس ډېرو د هغو کسانو په ستوني را ایښه ده کوم چې د عقیدتي ارزښتونو د لا ټینګاو اوترڅنګ یې دډېرو مجهولوسیاسي مسایلو د سپیناوي په اړه د خپل ولس ذهنیتونو رو ښانه کولو او لا پوهاوي لپاره څېړنې او ګروېږنې کوي زموږ د خبرو اوسني موضوع هم د «پور خرد» په نوم د یوه داسې کتاب په اړه ده چې د اسلامي او نورو ارزښتونو په اړه پټنې یکې شوې دي. دا هغه کتاب دي چې د عقیدتي ارزښتونو لوی څېړونکي

ذهنیت ورکړي دي

په ریښتیا هم که څوک د چا له خوا مظلوم واقع کېږي او یا هم په لوې لاس د بل په وړاندې له خپل ځانه مظلمه جوړوي دا حالت الله پاک ته هم د منلو وړنه دي ځکه د حق غږ باید تل له ویرې پرته او رسا اوچت وي

ناصر پورپیران دکتاب په لومړیو کې لیکلي، که حق ویونکي نه یاست لااقل د حق او حقیقت د اورېدلوجرئت خوولرئ، ځرګندنه ده چې دا داسې له مانا او مفهوم له ډکه خبره ده چې

مح

ملي، ولسي او فولکلوري سندرې

څېړونه: علي محمد منګل

ملي او ولسي فولکلوري سندرې یا شعرونه، دپښتو لرغوني آریایي ژبې هغه ادبي رنګینې او قیمتي مرغلرې دي، چې دپښتو ادب دادبي چوکاټ له رغښت سره سمې دپښتون ولس لـه خوا ویل شوي اوایجادشوي دي دا ولسي خود روبه اشعارلکه دصحرا ګلونه ډېر سوچه راغوړېدلي دي، چې ځانګړی فورم، رنګ، ښایست، خوند اومحتوی لري. په ځاص تال، سرود، اهنګ اوسیلاب سره ویل کېږي. چې دملي موسیقي ډېر غوره اوپاخه رغښتونه لري. دا ملي، ولسي اوفولکلوري اشعار دپښتنو دتاریخ اوټولنیز ژوند یې ساري لمره اومحصول ګڼل کېږي، چې دپښتنو ولسي ادب بې ډېر پېړۍ ټاند، تازه، سمسور اوخوشبویه دي داهم ځرګنده ده، چې په دغو ملي اوولسي سندروکې دقامولي او وطن دوستۍ رنګ ډېرغالب دی، داځکه چې دولس له ملي روحیې ځخه سرچینه اخلي او د ملي رنګین روح په دغو یې ساروا اشعاروکې په پوره جلوې اوخلاسره راځلېدلي اوانځور شوي دي، چې دځان لېرېدلې، دوطن دننګ، مینې اوعشق لمبې پکې په خاصو ادبي ولولو سره زمزمه شوې دي اولابه دپښتو ادب په شنه اوسمسوره ورشو کې دغه ادبي ښایسته غوټۍ راسپرغي اوګلونه کېږي. دډېروغازیانو، شهیدانو او میړنو دمیني ، حد اوکیسې یادونه په کې شوې ده دا ملي سندرې او اشعاردپښتنو هغه خوږ ادب دی، چې دمینې، ذوق اواحساس اودپښتنو دپښتونولي له قانون اوانساني ډېروښوجذباتو ځخه راپیداکېږي. چې محرک اوخوځښت یې هم یوازې دپښتون دمیني نه ډک زړه اوددوه دانساني میني عواطف اودکردار جلوه لري، چې په پښتو اوپښتونولي پورې اړوند دي دپښتو دامانې اوولسي غوره سندرې اوفولکلوري ادب پښتو یې په راپېرازه او ژوندي کوي اودپښتنو دخپل منځي اوانسان پېژندنې سم اوبه سمون له پاره ډېره عالي الوبه وسیله اوباوري پانګه ده پښتنو ته داضرور اولازمه ده. چې ددغو ملي اشعارو اوفولکلوري سندرو په رغښت اوبرخه کې په ځان ربړ ونه ومنې اوهغه له کلیو اوبانډو ځخه له ټولې هرې اوادبي ښکلا سره راټولې کړي اودغې لار کې قلم په مینه وچلوي اوخانونه یه سترې کړي به هرحال موږ به دلته دماموني «میموني» دلیلي ژوند اوکیسې په اړه، چې پـه تنده اوخوانه خوانۍ دبنې په غمازۍ اوشېطانۍ دخپل میره له خوا حلاله شوې اومره شوې ده دیلګې په توګه خو سندرې به دې اړه درته وړاندې کړو

میمونه، ماموني، میموني، دخیرمحمدلوروه، دباجورډناوه ګې دغلجیوبه کلي کې یې دخپل پلار سره ژوند کاوه میمونه اوماموني، چې خوانه اوپېغله وه، داسې ښایسته وه لکه دباغ اوښې ښکلا اوښایست آوازه یې په ټول او نږدې پښتونخوا کې خوره وه، هرچا یه غوښتل، چې دابنکلې پېغله دخپل کاله دیوه کړي. خو دخدای په کار ونه وو ددې قلم دخپل تره له زوی شېرعلم سره وهل شوې وه، پلار یې خپل ورارهِ شېرعلم ته ورکړه شېرعلم په سخته هم ترلودله، چې دګوندي ټیره وه، دشېرعلم مشرې ښځې دمیموني سره، چې ګنډه یې یې وه زیاته رخـه اوکینـه درلودلـه، یوه ورځ شېرعلم لـه کـوره چېرې پـه سفر تللـی و دده مشرې ښځې ، چې لـه خدایه داغوښتل نو دشېرعلم دتلو ځخـه یې ګټـه او استفاده وکـړه اویـه میمونـه خوارکۍ یې تور ولګاوه شېرعلم ناپوه، چې له سفره بېرته کورته راغـى، یې لـه به اوېداځه پوښتې ماموني خـوارکۍ یې دبنې په لسمون اوسخت تـور، چې عجیبه یې نوم و، حلاله کـړه دماموني دغـه ترخـه اوزړه دردوونکـې کیـسه پـه ډېرو پښتنو سیموکې مشهوره ده، ډېرو شـاعرانو ددغې تراژیدي اوغـم لړلـې کیسې الخوروته په نظم کـښلي اودهغې په نیمه خوازوند باندي یې سوي سوي چیغې اوفریادونه له خولې ایستلي دي دپښتو پـه ولسي ادب، پـه ملـي اوفولکلوري سندروکې، دمیموني نـوم په زبات خېګان اوخواشیني سره یاد شوي دي، چې دهغې دغمجنې مړینې حال اوبیـه ترې پـوره راځـوتېږي پـه ولسي سندروکې یې یاد داسې پرځـاي شوي دي

په لنډیو او ټپوکې

بیا به په مخ دکلي نه ځم
دمیموني دا داګیلې راته کوینه
بیا به په مخ دکلي نه ځم
دمیموني دسرقاتل به شم مینه
دماموني عجیبه ځې
دشېرعلم تورې نه غېږې ورکوینه
ماموني ځاص دباجوړ ده
داشېرعلم یې په تسمون حلالوینه
ماموني ګورته ځواب وکړو
په صندوقچه کې مې باهودې ورک به
شینه
دشېرعلم صبر تمام شو
چېرې نه یې لاس کړو ماموني حلالوینه
دشېرعلم وعده پوره شوه
دماموني دولی یې پورته کړه دنه
د ماموني دمرګ آوازشو
په بې کې ولې ناوېدې ویرې یې کاونه
دماموني سره وینه راغله
کندي دغم ورته په لار کې جوړې دینه
دماموني مراد حاصل شو
هغې به داساعت غوښه په زیارتونه
دماموني همرولي راغلي
څـوک ورتـه ژاړي څـوک پـرې وایـي
تهمتونه
دمیموني دمرګ آواز شو
زانبو روان کړل په هوا کې کتارونه
دمیموني دمرګ آوازشو
جینکـو وران کـړل دجـسـن شـینکي
خالونه
میمونه شنه شوه په خندا شوه
دکاکازوی به مایه څه حلالوینه
دکاکازویه راته وایه
کوم یونقصادې نې په ماکې ولیدلـه
که وي نقصان له مانه شوی
دکاکازویه مره مې کړه خون دربخښمه
دکاکازویه درنه وایم
زه پېښنه یمه دقام نامه ګټمه
زه پېښنه یم ډمه نه یم
دکاکازویه چې دقام نوم به باندمه
دشرم کار مانه بدبنکاري
زه لوبه شوې دپښتون په کور کې یمه
دکاکازویه راته ګوره
په ماخولې دخنګدن راغلې دینه

په بګتی کې

دپېغلتوب ښایست پخوا وژلې یمه
مابېګناه حلالو ینه
....
دمیموني افرېاګوره
چېرته به نه وته نه کوره
په شیطنت دبنې توره
اوس به یې وژنې له پیغوره
چې شېر علم دعجیبې، اورې وینا
مابې ګناه حلالوینه

سندره ټیکی

شېرعلم فکر دموږ و
دتبکوبه پابو چاکړې مرګونه
شېرعلم اصل کې بنګې و
بماکیو، پوهو باندې چا کړې مرګونه

سروکي

دامیمونه خواره یې مره کړه
دبنو کور دی شیطانې کوي په غلا
خیر کړي الله
....
زاړې میمونه چې مانه له حلالوینه
سره لاسونه وازیه وارو هې ژړا کوینه
وه ژړا کوینه

لوبې

میمونه مې وړې وړې سنګې وهینه
توله په ویښوکې لمده ده
میموني وېلې شېرعلمه
زما دخور ژړګي ملهمه
دعجیبې نه راته پېښ شول پسانونه
توله په ویښوکې لمده ده
دعجیبې نه تومتې شوم
لکه پتنګ په اورستي شوم
دشېرعلم مینه په بل باندې کوینه
توله په ویښوکې لمده ده
اشنامې نه و هغه مې وږو و
پیدا زما دتره په کورو
دتمبکو یې راته وکړنه سوالونه
توله په وېښوکې لمده ده
که میموني زارې کوله
شېرعلم کله منوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګ او دودونه

په اسلام کې د ښځو حقوق

قتیل خوږیاڼی

داسلام سپېڅلي دین ښځې دنړۍ دټولو ادیانو په نسبت دښځي دمقام درناوی کړی اوپه اجتماعي او سیاسي ډګر کې یې له نارینه وو سره یو شان حقوق ورکړي دي له ټولو مخکې یې ښځي ته دژوند حق ورکړی اوپه ژوندۍ یې ددوی ښخول غندلي اومنع کړي دي ((بای ذنب قتلت)) له ښځو په تېره بیا له کونډو سره په بېلا بېلو ادیانو او مذاهبو کې بیل بیل ظالمانه سلوک کېده په یهودو کې به دمېړو ورور کونډه دژوندي ورور ملکیت شوه اوچې خنګه به یې خوښه وه هغسې به یې ورسره کول هغې داحق نه درلود چې په خپله خوښه له چاسره نکاح وکړي په عیسویت کې که څه هم داخبره نشته، خوله کونډې سره دښځي لپاره کومه طریقه نه ده پاکل شوې په هندوانو کې خودکونډې ژوندته له سره ضرورت نه لیدل کېده ټول عمر له خوشحالۍ اوسینګاره بې برخې وه په عربو کې هم دغه رواج و، چې کونډه به دمیراث خوروملکیت شوه ډول ډول تکلیفونه به یې ورکول اوچې چیري به یې خوښه وه هلته به یې ودوله زموږ په ټولنه کې هم دکونډې دغه حال و، چې دیهودواوعربو له کونډو سره و اوپه خینو ځایونو کې لاتر اوسه دغه حال روان دي چې کونډه دمنقول اوغیر منقول مال په شان میراث ګڼل کیږي دمېړه له کورنۍ پرته بل ځای نه شي ودېدلی دغه راز په عربو کې ښځې په عمومي توګه دځاروېو اومالونو په څېر تجارتي مارکیټونوته وړاندې کېدلې اوهلته به دځاروېو غوندې پرته له دې چې څه حق ورکړل شي خرڅېدلې چې دعکاظ تجارتي بازارېې غوره اوژوندی مثال دی، خو دحضرت سیدالمرسلین محمدمصطفی (ص) په بعثت سره دغو ټولو ظلمونوته دپای ټکی کېښول شو او ښځوته دشریف انسان په سترګه وکتل شول، په عظیم الشان قرآن کې (۲۸۲) ځایه د ښځې نوم راغلی اوددوی په نامه دنسا سور نازله شویده الله پاک (جل علی شانه) دقرآن عظیم الشان په (۷۱) یم ایت کې فرمایي ژباړه ((نارینه مسلمان او مسلماني ښځې

دیوبل دوستان، اوساتندویان، دي په نیوکارونوسره امرکوي اوله بدوکارونوڅخه منع کوي لمونځ (دغه) له ټولو ادابو سره سرته رسوي زکات ورکوي او د خدای (ج) او دهغه دپیغمبر (ص) اطاعت کوي همدوی دي چې پردوی باندي خدای زر رحم وکړي بیشکه چې خدای دستر قدرت اوحکمت خاوند دی)) پیغمبر (ص) فرمایلي ((څوک چې دمسلمانانو چارو ته پاملرنه نه کوي دمسلمانانو له ډلې څخه نه دی)) اویا ((تاسې ټول دیوبل سرپرست یاستئ اوهرڅوک د ترخپل لاس لاندې کسانو په هکله مسئول دی)) خدای (ج) په قرآن عظیم الشان کې داسلام ستر پیغمبر ته لاربښوونه وکړې چې له مومنو ښځو څخه بیعت واخلي او فرمایي ((ژباړه)) ((ای پیغمبره کله چې مومني ښځې په دې شرط چې دوی به له خدای سره څه نه شریکوي اونه به دوی غلا کوي اونه به دوی زنا کوي اونه به دوی خپل اولاد وژني اونه به په دروغو سره رالئه کوي، چې جوړوي یې په منځ دلاسواوپښو خپلو کې یعنې له خپله خانه هغه کوچنی چې له ناروا لارې څخه یې دخپل اولاد په توګه نیولی وي، خپل مېړه ته دې نسبت نه ورکوي، اونه به له تا څخه نافرماني کوي په معروف (نیکو چارو) کې نوته بیعت وکړه له دوی سره اوبخښنه وغواړه لپاره ددوی (ښځو) له خدایه چې خدای ښه بخښونکی (دخطاګانو) اوډېر رحم والا دی (په انعام، اجرا وثواب سره) معروف په لغت کې پېژندل شوی ته وایي اوپه شریعت کې یې په داسې یو شان باندي اطلاق کیږي چې شرعاً اوعقلاً غوره شوی وي، نوله همدې امله دمعروف کلمه ټول هغه ګړونوته اوړمني که سیاسي وي یاټولنیزې، سوله وي یاجګړه، خو چې دټولني لپاره ګټور وي په برکې نیسي داسلام په لومړیو وختونو کې هم ګورو چې ښځو دخدای (ج) له پیغمبر (ص) سره دسیاسي اومعنوي مشر په توګه بیعت کاوه پرېدته دبي بي (زینب) (رض) بیعت نه کول

یا رابه نه ورکول اودیرښتیانو په وړاندې مخالفت دخدای (ج) دپیغمبر (ص) په تاریخ کې شهرت لري چې څومره انقلابي اوسیاسي وی اوداسلام ستر پیغمبر (ص) فرمایلي ((ترټولو ستر جهاد دظالم رهبر په

وړاندې دحقې کلمې ویل دي)) په قرآن مجید کې په کارونوکې دسلامشورې سپارښتنه شوې اوخطاب یوازې نارینه ووته نه بلکې ښځو او نارینه وو دواړو ته دی لکه چې داسلام ستر پیغمبر (ص) له بي بي خدیجې (رض) سره مشوره کوله اونورو اصحابو هم په مهمو مسئلو کې له خپلو مېرمنو څخه نظر غوښته اوددوی انتقادي نظریاتو ته یې غوږ نیوه داهم دیادولو وړخبره ده چې بي بي خدیجه (رض) لومړنۍ ښځه ده چې په اسلام مشرفه شوه اوداسلام په لاره کې لومړنۍ شهیده هم ښځه وه چې (سمیه) نومېده دحضرت عثمان (رض) دخلافت په وخت کې دحکم روی مروان خلیفه ته مشوره ورکوله چې دحضرت عثمان (رض) ښځي هم غوښتل چې په دې مورد کې خپل نظر څرګند کړي مروان غوښتل چې دهغې دخبرو مخه ونیسي، خو خلیفه وفرمایل ((پرېږده چې خبرې وکړي دهغې مشوره له تانه صادقانه ده)) دحضرت عثمان (رض) دخلافت په وخت کې په سیاسي چاروکې دبي بي عایشې (رض) لاسوهنې په تاریخ کې

مشهوري دي اودمسلمانانو خلیفه په سیاسي چاروکې دښځو دګډون مخه ندې لپاره چې دوی ښځې دې له ټوله دحضرت رسول اکرم (ص) په وخت کې ښځو په جګړوکې ګډون کاوه اودضرورت په وخت کې به یې دحضرت رسول اکرم (ص) سانه کوله لکه چې دکعب لور (نصیبې) داحد په جګړه کې خپل ځان دپیغمبر (ص) سپر ګرځاوه اوليکلي یې دي چې دوولس ځایه ټپي شوې وه له

هغو مشهورو ښځو څخه چې له رسول الله (ص) سره یې په جګړو کې ونډه درلوده ربیعه اوعطیه او ایمان، بي بي عایشه، امیه اوسلیمه ام سنان، لیلا الغفاري اوذهاک اودعبدالمطلب لور صفیه (رض) په عزت او درناوي یادې شوې دي له اسلامي حکمونو سره سم مسلماني ښځې په هغه صورت کې چې دمسلمانانو دامیرله خوا دوی ته نیابت ورکړل شوی وي، حق لري چې دښمن ته پناه ورکړي، دسولې په خبرو اواترو کې ګډون وکړي اوسیاسي شخړې حل کړي په هند کې دمسلمانانو دتسلط په وخت کې داور نګزیب او دده دمیال دټاکلو داختلافاتو دحل په برخه کې د بیګم جهان آرا رول دیادولو وړ دی همدارنګه تاریخ لیکونکو داورنګزیب اوشاه جهان دلانجې په حل کولو کې دجهان ارا دهڅو یادونه کوې اولیکي چې ((بي بي جهان ارا له خپلو ټولوسیاسي مصروفیتونو سره سره دخپل وخت دصوفیانو له ډلې څخه هم وه اوددوو کتابونو لیکواله هم ده اوترټولو ستر یادګار یې دآګرې لوی جومات دی)) دمسلمانو ښځو له ډلې څخه چې په حکومتي اوملکتي سایلو کې یې ونډه درلوده دغه راز په هند کې درضیه سلطاني په هرات کې دتیموریانو په وخت

کې دګوهر شاد اوپه اوولسمه پېړۍ کې د نور جهان نوم دیادولو وړ دی فرانسوي ستر لیکوال اوتاریخ لیکونکی ډاکتر ګوستالیبون دښځو دحقوقو اوولنډې په هکله ((داسلام اوعربو تمدن)) په نامه خپل کتاب کې لیکي ((اسلام نه یوازې دا چې دښځې مقام یې دروند کړ بلکې لومړی دین دی چې پر دې کار یې لاس پورې کړ هغه حقوق چې قرآن اوفقهي کتابونو دښځو لپاره ټاکلي دي څوځلې له هغو حقوقو څخه زیات دي چې اروپایي ښځې یې لري)) ډاکتر ګوستالیبون زیاتوي ((دهغو مطالبو له ډلې څخه چې داسلامي تمدن په وخت کې دښځو په اهمیت باندې دلالت کوي دادی چې زیاتره ښځې دپوهې اوکمال څښتنانې دي لکه چې دستر عالم دصبان دزوی جابر له خولې بي بي عایشه (رض) خوانه اومحترمه ښځه چې دخپل وخت ترټولو پوهه ښځه وه اویادلیني په نوم یوه بله ښځه چې له ډول ډول عقلي اونقلي علومو څخه په کافي اندازه خبره وه اوډېر ښکلې خط یې درلود په هسپانیه کې دمسلمانانو خلیفه به خپل ټول ارزښتناک لیکونه په هغې باندې لیکل همدا راز دفاطمې په نامه یوې بلې نجلۍ چې دخلیفه لیکونه به یې بیا لیکل په کتابت کې یې دفضل اوپوهې څښتنان ټول حیران کړي وو اوهم یې یوه ډېره قیمتي کتابخانه درلوده چې په هغې کې یې ډول ډول قلمي کتابونه راټول کړي وو)) دیورنټیو دلایلو، دسلګونو ایتونو او احادیثو اوداسلام دتاریخ دیلایلو صحنو په پام کې نیولو سره داتیجه ترلاسه کیږي چې اسلام ښځو ته په سیاسي مسایلو کې نه یوازې دګډون حق ورکړي، بلکې دهغو مسایلو ډول چې دښځو په وسیله سرته رسیږي او له ګټورو کارونو څخه دي دنوان ترانداز پورې په نارینه وواوښځو دواړو باندې فرض شوي دي په پای کې باید ووایو چې زموږ په اسلامي عقیده کې سیاست یوازې دټولنیزو چارو دتنظیم او اداري په معنی نه دي، بلکې دټولنې داصلاح او روزنې په مفهوم اودمدني ټولنې دجوړېدلو په معنا هم دی چې په حقیقت کې مورنی دنده اودماشوم پالنه په خپله یو سیاسي عمل دی

احمدیان، در رقابت با فلم‌سازان جهان

امرالله احمدیان، با ارایه نمایشنامه‌های جالب و دیدنی نخست در تیاتر و سپس وارد کار در سینما شده است او اکنون در صدد رقابت با فلمسازان مشهور جهان می‌باشد. این سینماگر افغان با اشتراک در ورکشاپ‌های آموزشی با هنر تیاتر آشنا شده و در چندین نمایشنامه نیز نقش بازی کرده است. ((چهره‌های ماندگار)) نهادی است که به ابتکار احمدیان و محمدیعقوب امینی در هرات راه‌اندازی شده و فعالیت‌های متعددی را در عرصه هنر تیاتر و سینما انجام داده.

احمدیان، تا اکنون توانسته است بیش از دهها نمایشنامه را در بخش تیاتر، نویسندگی و کارگردانی کند. از جمله نمایشنامه‌های وی که بینندههای زیادی داشته است، ((لحظه‌ای برای خنده، رستورانت، سه راهی، تست بازیگری، مادرم روزت مبارک، (لسی وی ما، خواستگاری و تعبیر خواب‌می‌باشد. احمدیان با ارایه نمایشنامه‌های تیاتر در ولایت هرات، توانست که چگونگی مدیریت تیاتر را در معرض توجه مردم و هنردوستان قرار دهد این کار وی باعث شد که دیگر موسسات نیز حمایت شان را از این نهاد اعلام کنند. ((چهره‌های ماندگار)) تحت نظر وی در عرصه آموزش هنرمندان زن توانسته است شمار زیادی هنرمندان زن را رشد دهد خاطره عزیزی، یکی از بازیگران موفق این گروه می‌باشد و از همین لحاظ، خاطره

فعالیت‌های هنری شان را انجام داده‌اند تا هنوز سه نمایشنامه این گروه نمایش یافته است. مدت سه سال است، امرالله احمدیان و گروه هنری اش، مصروف آموزش هنرمندان و ساختن نمایشنامه‌های تیاتری بوده اند که با برگزاری ورکشاپ آموزش فلمسازی از سوی کشور انگلستان در این ولایت، آن‌ها نیز اقدام به ساختن فلمهای سینمایی نمودند. فلمنامه ((یک شب زمستانی)) که توسط احمدیان نوشته شده است، از سوی ((نهاد بریتانیایی)) به عنوان بهترین فلمنامه معرفی شده است و فلم ((یک شب زمستانی)) در جشنواره بین‌المللی دیدار تاجکستان به نمایش نیز رفته است. بعد از ساختن این فلم، امرالله احمدیان، فعالیت‌هایش را بیشتر متمرکز به سینما می‌کند وی دردو فلم هنری با کارگردانی الیاس اکرمی، به عنوان دستیار کارگردان کار کرده است امرالله که هدف نهایی‌اش در کارهای سینمایی را رقابت با فلمسازان دنیا عنوان می‌کند، می‌گوید ((این کار هر چند مشکل است، اما با تلاش فراوان امکان‌پذیر خواهد بود)) او این بار در صدد تأسیس یک نهاد دیگر فلمسازی به نام ((راوی)) می‌باشد. البته فعالیت‌های گروهی این نهاد به گونه مقدماتی آغاز شده است می‌توان ((فلم جمیله)) را آغاز کار این گروه پنداشت. در این فلم، در کار کسانی که در نقش دستیار، کارگردان، فلمبردار، نورپرداز، صدابردار، و دیگر

عزیزی به عنوان بهترین بازیگر زن در افغانستان شناخته شده است. این گروه با راه‌اندازی آموزش هنر سینما در بخش‌های مختلف، جوانان را جذب کرده و با همکاری مدیریت تیاتر ولایت هرات و آمریت امور جوانان این ولایت و همچنان به همکاری موسسه ((لینکلن امریکایی)) صنف‌های آموزشی را تشکیل داده و

فعالیت‌های تخنیکی کار کرده‌اند. در حدود ۱۵ بازیگر دختر و پسر که شامل گروه ((راوی)) می‌باشند نیز نقش دارند. فلم ((خشت خام)) به کارگردانی الیاس اکرمی به همکاری گروه ((راوی)) ساخته شده و امرالله احمدیان در نقش مرکزی ظاهر شده است.

صمدعلی نوازش

د سندرغاړي کېدو لپاره باید د موسیقۍ اصول زده کړو

کلیوالي سندرغاړی اسد قاسمي داستاد قاسم بخش شاګرد دی؛ له ۲۲ کلونو راهیسې سندرې وایي دغه هنرمند ۱۰ کاله په کډوالۍ کې تېر کړل او خپل هنرته یې په جلاوطنۍ کې دوام ورکړ کله، چې نوی دولت منځ ته راغی بیایې دسندرو په ویلو پیل وکړ، کابو ۱۲ کاله یې دغه کارته دوام ورکړ او همدا اوس هم سندرې وایي

په دې اړه هېواد ورځپاڼې له نوموړي هنرمند سره مرکه کړې، چې تاسې درنو لوستونکو ته وړاندې کېږي

پوښتنه دیو سندرغاړي کېدو لپاره څه باید وشي؟

خواب دیو سندرغاړي کېدو لپاره باید، چې دموسیقۍ اصول زده کړو،نو هغه مهال یو کس یو هنرمند کېدای شي، چې ښه شعرولولي، دلوست اوسواد له نعمت څخه برخمن وي او دموسیقۍ د مشرانو اومخکېنانو درناوی وکړي سندرغاړي دنورو سندرغاړو اوشعر ونو سره باید، چې بلدتیا ولري او دموسیقۍ هنر داستادانو

ترلاربښووني لاندې زده کړه وکړي

پوښتنه دتېروکلونو په پرتله دسندرغاړو شمېر اوس ډېر شوی، خو دسندرو اودموسیقۍ دالاتو په غږولو او اوریدلو کې ستونزې پرتې دي، دغه ستونزه څنګه لرې کېدای شي؟

خواب په اوسنیو شرایطو کې هېوادوال اقتصادي ستونزې لري، خانګړې دموسیقۍ زده کولو ښوونځې شته خو دخینو مشکلاتو له مخې خیني

ښاغلی اسد قاسمي

سندرغاړي نه شي کولای، چې دغه ښوونځي ولولي، چې موسیقي داستادانو ترلاربښووني لاندې زده کاندي،نوځکه خیني هېوادوال دموسیقۍ له اصولو پرته، داقتصادي ستونزو دلرې کولو په موخه دموسیقۍ په مسلک کې داخل شوي دي کوم کسان چې په دغه مسلک کې ځانونه داخلوي باید، چې په دې مسلک کې ځانونه پوه کړي ،چې په ټولنه کې دخلکو له خوا لقدیر او ومنل شي

پوښتنه څنګه دې موسیقي ته مخه وکړه؟

خواب زما کورنۍ دکابل دخرابات په سیمه کې ژوند پرمخ بیوه، ما هم له ماشومتوب راهیسې له موسیقۍ سره مینه پیدا کړه، نوځکه موسیقۍ ته مې مخه وکړه له ۲۲ کلونو راهیسې کلیوالي سندرغاړی یم او دهېوادوالو دخوښیو په محفلونو کې سندرې وایم

پوښتنه کوم خوانان، چې له موسیقۍ سره مینه لري او غواړي سندرغاړي شي، په دې لاره کې بریالیتوب ته درسېدولپاره کوم اصول باید ومني؟

خواب موسیقي دنورو هنرونو اوعلومو په شان خان ته اصول لري، سندرغاړی اړ دی، چې دموسیقۍ اساسات او اصول زده کاندي اوهم داخلاقو له پلوه باید چې پابندوی بل داچې موسیقي په نظري اوعملي توګه تمرین کړي، پرته له دغو لارو چارو څوک هنرمند اوسندرغاړی کېدای نه شي

پوښتنه ستاسې پروړاندې کومې ستونزې پرتې دي؟

خواب په تېروکلونو کې دهېواد ولایتونوته ، په ودونو اوخوښیو کې د سندرغاړي په توګه تلم ، خو اوس دامنیتي ستونزو له امله په ټولیزه توګه سندرغاړي نشي تلای دهېواد امنیتي خواګونه باید ، چې ددغې ستونزې دلرې کولو لپاره پاملرنه وکړي، چې سندرغاړي وتوانیږي دهېواد ولایتونو ته دهېوادوالو دخوښیو په محفلونو کې دګډون په موخه سفر وکړي

هېواد _ نوري

د ښځو دیارلس کلنې لاسته راوړنې دې خوندي شي

سوله او ثبات د ښځو لپاره یوه خانګړې معنا، مفهوم او ارزښت لري او د څه باندې درې لسیزو جګړو او تاوتریخوالي له کبله سولې او آرامۍ ته لېوال او سترګې په لاره دي، ځکه په دې تېرو کلونو کې یې د تېل شوي جګړې له کبله دژوندانه ټولې خوښۍ او نېکمرغۍ له لاسه ورکړې او کلونه، کلونه یې د جنګ ترخ زهر څکلي دي. د افغانستان د ښځو هیله او امید دا دی چې د دوي په ژوندکې مثبت بدلون راشي، د افغان ښځو او ولس ډېره مهمه او عمده غوښتنه دا ده چې د افغانستان د خلکو او د ښځو هغو ارزښتونو او لاس ته راوړنو ته دې درناوی وشي، کوم چې په تېرو ۱۳ کلونو کې یې ترلاسه کړي دي. له مخالفینو سره د روغې جوړې خبرو، د مدني ټولنو او هم ښځو چې د ښځو د حقونو د ساتنې په خاطر کار کوي: الدینه راپاڅېدلې او په وار، وار یې د بېلابېلو غونډو اوېرکړو په ترڅ کې له حکومت اوروهغو کسانو څخه چې په دې ډګر کې په یو ډول نه یو ډول دخپل نظر غوښتنې چې په دې اړېکړو کې دې افغان ښځو هغه لاسته راوړنې او ګټونه تر پوښتنې

لاندې را نه ولې چې د تېرو کلونو په ترڅ کې یې د ډېرو ستونزو په ګاللو او د قربانیو په ورکولو ترلاسه کړې دي. که په هېواد کې د ښځو تېر تاریخ ته ځیر

شو، نو دا څرګندېږي چې دیارلس کاله مخکې ښځې له ښوونې او روزنې، روغتیایي آسانتیاوو، سیاست او په ټولیزه توګه په ټولنیزو چارو کې له هرډول ونډې اخیستو څخه بې برخې وې، خو د پخواني جمهور رئیس حامد کرزي د حکومت په راتګ او په هېواد کې د بېلابېلو مدني ټولنو له فعالیت سره سم، زموږ خویندو هم په ټولنیزو چارو کې په ګډون سره خپل ګټورتوب څرګند کړ. په تېرو لسو کلونو کې یو شمېر ښځې په دې وتوانېدې چې د ټولنې په بېلابېلو

سیاسي، ټولنیزو، روغتیایي، ښوونې او روزنې، سوداګرۍ او نورو برخو کې په خپل کار او بې ساري زیار سره د پښې د ایښودلو ځای پیدا کړي چې له نېکه مرغه ډېرې ښې هم وځلېدې. له بلې خوا په هره دوره ټاکنو کې د رای ورکوونکو ښځو ګډون، په پارلمان کې د ښځو ۲۵ فیصده شتون او د ټولنیزو چارو په بېلابېلو برخو کې د دوي فعال او څرګنده ګډون دیوې نېکمرغه راتلونکې زېرې ورکوي. یو شمېر ښځې په دې باور دي چې سوله د افغاني ټولنې ترټولو ارزښتناکه او سپېڅلې غوښتنه ده چې باید دامنه شي. که ښځې په دې ویوهېږي چې د سولې راوستلو لپاره د هغوي حقونه او لاسته

راوړنې تر پښو لاندې کېږي، نو په وړاندې به یې ودرېږي. ښځې د ټولنې نیمایي برخه جوړوي او حکومت هم نشي کولی له دې سترګې پټې کړي، نو کله چې موږ ښځې د ټولنې نیمایي برخه جوړوو، نو باید حکومت زموږ هیلو او غوښتنو ته غاړه کېږدي. د ښځو نظر، د ښځو پرېکړې او حضور باید نور له سمبولیکې او فیشني بڼې څخه راووځي او په رښتیني بڼه په سیاسي او ټولنیز ډګر کې په ګټورتوب سره راڅرګندې شي. اوس نو افغان ښځې هغه د دیارلسو کلونو بخوا ښځې نه دي، بلکې ډېرې فعالې او خوځنده دي، خو د دوی اندېښنه له دې کبله ده چې وروسته تر دې او د دې مصالحې په راتلو سره یو ځل بیا د کورونو د څلورو دېوالونو بندیوانې نه شي. ځکه تېرې تجربې دا په ګوته کوي، هغه کسان چې له اوسني دولت سره په مخالفت کې واقع دي، تل یې ښځې ته د دویم جنس په سترګه کتلي او په ټولنیز او سیاسي ډګر کې د دوي د کار او فعالیت کولو مخالف دي او نه غواړي ښځه په کورنۍ او ټولنیز چاپېریال کې د یوه مستقل یا خانګړي شخصیت په توګه وپېژندل شي.

د سپورټ نړۍ

د کریکټ بورډ اداره د دولت ځانګړي پاملرنې ته اړتیا لري

د افغانستان د کریکټ بورډ عمومي رئیس نسیم الله دانش او د دغې ادارې دوو تنو لوړو غړو د افغانستان د اسلامي جمهوریت له دوهم مرستیال سرور دانش سره په کتنه کې د کریکټ بورډ عمومي رئیس نسیم الله دانش له د ورکول شوې دنده مبارکي ووېیله او دوی له بې د برسالیتوبونو غوښتنه وکړه. دانش د کریکټ لاسته راوړنې د تول ملت لاسته راوړنې وبللې او په افغانستان کې بې د نورو سپورتونو ترمنځ دغه ورزش له لارې راوړي ویاړونه او خوشحالي بې ساري وبللي. لومړي د نوي مدیریت له کاري پیله ستاینه وکړه او وې ویل موږ باور لرو چې د نوي مشرتابه د غوره پلانونو او کولو ارادو پر مټ به د کریکټ نیمر له نوبو رنګونو ځنځه لېر شي. لومړي د کریکټ بورډ چارواکو ته وویل چې، د کریکټ بورډ ادارې له ټول ځواک د دفتر دروازې پر مخ خلاصې دي او د خپل دفتر رئیس ته بې سپارښتنه وکړه چې له

هر ځه وړاندې له د کریکټ بورډ ادارې بورډ د ارونده چارو او ورانتیاوو له لومړیتوب ورکوي. دوهم مرستیال سرور دانش د افغانستان کریکټ بورډ عمومي رئیس ته وویل چې: دوی له د کریکټ بورډ غوښتنو له لومړیتوب ورکوي او

کریکټ بورډ ادارې ټولو د اړتیا وړ اسانتیاوې برابرې کړي. د ملي لوبډلې لپاره د غوره ورزشي ځایونو جوړول د ملي لوبډلې بهرنیو لوبو ته [illegible] شوي [illegible] لوبولو او د ادارې غوښتنو [illegible]

زیاته بې کړه چې، د کریکټ بورډ اداره دې خپلې غوښتنې په لیکلي ډول د لومړي دفتر ته وسپاري، چې د اساسي موږ په ترځ کې اجرا شي. د کریکټ بورډ عمومي رئیس نسیم الله دانش وویل چې، موږ په خوښۍ سره د لومړي له زمونږ کاري لومړیتوبونو نه د

وې. دانش وویل چې، ټول غوښتنې کریکټ لري او دغه ټولې غوښتنې به بورډ وده هم ورکوي. لومړي وویل چې، موږ به پاڼې کې لرو د ملي لوبډلې لپاره یو مالي حساب برابرول، ځکه چې ملي لوبډلې ته د ملي سوداګرو او نړیوالو پانګوالو لخوا ملاتړ شوي مرسته شي

[illegible]

انګلېنډ خپلې لوبډلې ته نوی مشر وټاکه

انګلېنډ د روان یو ورځني نړیوال جام سیالیو لپاره د لوبډلې پخوانی لوبډل مشر الیسټر کک لرې او پر ځای یې موږګان د دغې لوبډلې لوبډل مشر وټاکه. الیسټر کک د انګلېنډ یو له پیاوړو لوبغاړو ځنې دی. خو وروستي ورځې د کک لپاره د کریکټ له نظره ښې ورځې نه وې. نوموړي په تیرو سیالیو کې ډېره خرابه لوبه وکړه چې په همدې اساس د انګلېنډ کریکټ بورډ د نوموړي پر ځای موږګان د دغې لوبډلې د نوي لوبډل مشر په توګه معرفي کړ. په روانه میاشت د انګلېنډ او سریلانکا لوبډلو ترمنځ ۷ یوه ورځنۍ لوبې وشوې په دغو لوبو کې د انګلېنډ لوبډلې ۵-۲ سره د سریلانکا

په وړاندې ماتې خوړه. دا په داسې حال کې ده چې کک د انګلېنډ لوبډلې لوبډل مشري په غاړه درلوده. موږګان هم په ۲۰۱۲ زیږدیز کال کې

لوبډل مشري په دواب کې د یو شمېر لوبو لوبډل مشري درلوده. نوموړي له دې مخکې د ۱۰ یو ورځنیو سیالیو لپاره لوبډل مشر ټاکل شوی و او په دغو

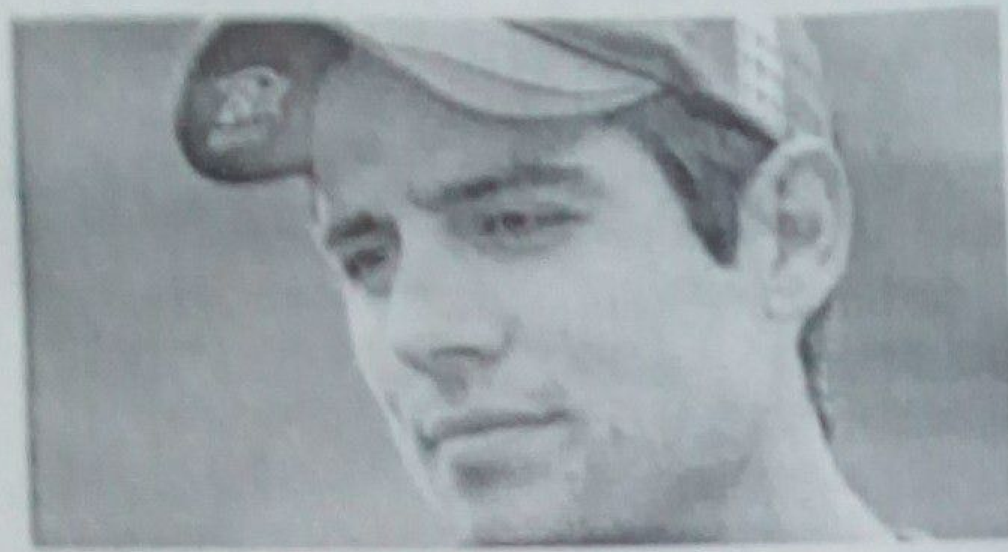

د توپ وهنې په برخه کې بې له دې ځلېدلی او د منځنۍ اوسط یې ۲۵،۱۵ دی. خو ۱۸ کلن موږګان د خپلې

لوبو کې یې ۲۲۷ منډې جوړې کړې وې او د منځنۍ جوړولو اوسط یې ۱۶،۷۱ و.

د پاکستان مشهور لوبغاړی شاهد اپریدی کریکټ پرېږدي

شاهد اپریدي د پاکستان لپاره ۳۸۹ نړیوالې لوبې کړې، ۷۸۹۲ منډې یې کړې او ۳۹۱ مخالف لوبغاړي یې هم سوځولي دي. د پاکستان د کریکټ د ملي لوبډلې والي لوبغاړي شاهد اپریدي وایي د کریکټ د ۲۰۱۵ کال د راروان نړیوال جام څخه وروسته به یو ورځني نړیوال کریکټ پرېږدي. د پاکستان دغه پیښون لوبغاړي شاهد اپریدي د خپلې لوبې له کبله په پاکستان او نړۍ کې ډېر شهرت لري. ده په خپلې ټسټي لوبو باندې کې له کریکټ ځخه د خپلې استعفا خبر خبور کړي وو. اپریدي په یوه بیه کې [illegible] ورځي لیدلي، ام خوښ بېله چې په خپل وخت سره "کریکټ" پرېږدم. اپریدي دا خبره پنځمو عربو اماراتو کې، د پاکستان او نیوزیلنډ ترمنځ له یو ورځنیو لوبو وروسته کړي ده. همدا د نیوزیلنډ خلاف د پاکستان کپتان و، ځکه چې مصباح الحق ټپي شوی او لوبه

یې کولې ته شوه سره له دې چې شاهد اپریدي د نیوزیلنډ خلاف ډېر په وځلید په پنځو لوبو کې یې ۲۰۵ منډې او نهه مخالف لوبغاړي وسوځول. خو نیوزیلنډ د دوه وګاټه د شاهد اپریدي د استعفا خبر د کریکټ یو

مشري کوي. ۳۵ کلن اپریدي تر دې دمه د پاکستان لپاره ۳۸۹ نړیوالې یوه ورځنی لوبې کړي دي ده په دغو لوبو کې ۷۸۷۰ منډې کړي او ۳۹۱ لوبغاړي یې هم سوځولي دي. اپریدي په ۱۹۹۶ کال کې په خپلې لومړنی نړیوالې لوبې کې د

سریلانکا پر خلاف په ۳۷ توپونو سل رنزونه وکړل او یو نړیوال ریکارډ یې جوړ کړ. د اپریدي د تیزې لوبې دغه ریکارډ ۱۷ کاله وروسته، د ۲۰۱۴ کال په

مشهورې ویاپي، کریکټ اتلو هم خپور کړی دی. خو شاهد اپریدي به د ۲۰ اوورونو نړیوالې لوبې کوي، دي د ۲۰ اوورونو په لوبو کې د پاکستان د لوبډلې

جنوري کې د نیوزیلنډ کوری اندرسن مات کړ. نوموړي په ۲۰۱۰ کال له ټسټ لوبو استعفا وکړه او په ۲۰۱۱ کال بیا په نړیوال جام کې د پاکستان د لوبډلې مشر و. له شک پرته چې د کریکټ له یوې ورځنیو نړیوالو لوبو د شاهد اپریدي د استعفا خبر به د هغه ډېر مینوال خوابیني کړي، خو دی په خپله وایي چې غواړي خوانانو ته چانس ورکړي. ده په خپل لوبو کې لیکلي: زما ۱۸ کلني هیلې او خوبونه د پاکستان لپاره والیس دي، خو اوس باید نویو استعدادونو ته چانس ورکول شي. اپریدي [illegible] مینوالو منه کړي چې دی یې ستایلی او د برلاوو دملاوي یې ورته کړي دي. د ۲۰۱۵ کال نړیوال جام په فبروري کې په استرالیا او نیوزیلنډ کې کیږي چې د نړۍ ۱۴ لوبډلې به کې له یو بل سره سیالي کوي. هغه دا مهال د نړۍ ټال دی.

ریال ماډرېډ د شخصي لوبډلو نړیوال جام وګاټه

د هسپانیې پیژندل شوې شخصي لوبډلې ریال ماډرېډ د ارجنټاین شخصي لوبډلې سن لورنزو له د ۲-۰ سره ماتې ورکړه او د شخصي لوبډلو

ارجنټاینې لوبډله له مخې لرې کړه او یو بل اعزاز یې په خپل لوم د فوټبال په تاریخ کې ثبت کړ. ځکه چې هېڅ کېډه دغه لوبه د ریال ماډرېډ په ګټه پیل

شاملې وې په مرسته ووهل شو. د لوبې د لومړۍ نیمایي په وروستیو شیبو کې د ریال ماډرېډ لوبډلې پیاوړي لوبغاړي مارسلو ټول خو چې د لوبې ډونوتکي د لوبې په لومړۍ نیمایي کې د هغو لوبغاړو لومړۍ ایالنه ټرسره کړه او د مارسلو پر ځای یې کوینټراو میدان ته ننسه کړ. د لوبې په دوهمه نیمایي کې ډېر ژر دغه لوبډلې ګرت بیل په مرسته په دوهم ګول وهلو بریالی شوه چې دغه ګول د ولړي په مرسته ووهل شو. د لوبې تر پایه د سن لورنزو لوبډلې په ګول وهلو بریالۍ نشوه او دغه لوبه یې د دوه ګولونو په توپیر د ریال ماډرېډ لوبډلې ته وبایلله

نړیوال جام یې وګاټه. ریال ماډرېډ دغه لوبه د راموس او ګرت بیل دوه ګولونو په مرسته وګټله خو دغې لوبه کې د دې لوبډلې پیژندل شوي ستوري کریسټیانو رونالډو په ګول وهلو بریالی نشو. دغه لوبه کې له پیله د ریال ماډرېډ بریا ښکارېدله او دغه لوبډلې په اسانۍ سره

شوه او د سن لورنزو لوبغاړي د غیر قانوني کړنو په مرسته غوښتل د دغو حملو مخه ونیسي چې د لوبې په لومړیو شل دقیقو کې د دغې لوبډلې دوو لوبغاړو ته ژېړ کارټ ورکړل شو. د لوبې لومړی ګول سرخیو راموس وواهه. دغه ګول د لوبې کرووس د

سویلي افریقا د ویسټ انډیز لوبډلې ته په ستر توپیر ماتې ورکړه

د لیندۍ په لومړۍ وبشنبه د سویلي افریقا او ویسټ انډیز لوبډلو تر منځ لومړۍ ټسټ لوبه پای ته ورسېده. دغه لوبه سویلي افریقا په ۲۲۰ منډو او یو اننګ وګټله. دغې لوبې پچه ویسټ انډیز لوبډلې لوبډل مشر وګټله او سویلي افریقا ته یې د توپ وهنې بلنه ورکړه. سویلي افریقا لوبې په لومړي پړاو کې بوازې ۵ لوبغاړو په له لاسه ورکولو سره ۵۵۱ منډې جوړې کړې. په دې لوبه کې هاشم امله ۲۰۸ او

ډي ویلیرز ۱۵۲ منډې جوړې کړې په داسې حال کې چې ډیل د ۱۰۱ منډو په

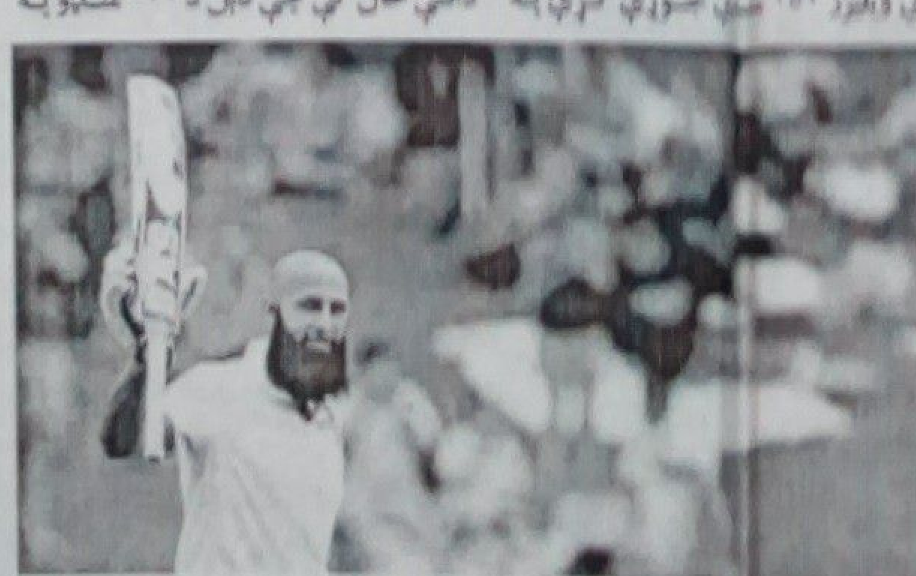

جوړولو سره نالوځېدلی پاتې شو. د ویسټ انډیز لپاره روچ او بین دوې دوې ویکټې او ګوبریل یوه ویکټه واخیسته. ویسټ انډیز لوبډلې د لوبې په لومړي پړاو کې د یو ستر هدف په تعقیب توپ وهنه پیل کړه خو د ویسټ انډیز توپ وهونکي هم د توپ اچوونکو په خیر نه لوبه ونکړه. ویسټ انډیز ټول لوبغاړي له لاسه ورکولو سره ۲۰۱ منډې جوړې کړې. د سویلي افریقا لپاره فلینډر ۳، مورکل ۳،

ایټ او ایلګر یوه یوه ویکټه واخیسته. د لوبې په دوهم پړاو کې سویلي افریقا له توپ وهنې ورنه بیا هم د ویسټ انډیز لوبډلې ته د توپ وهنې بلنه ورکړه. خو ویسټ انډیز دوهم وار توپ وهنه کې هم ټاکل شوی هدف پوره نکړه. ویسټ انډیز دوهم وار توپ وهنه کې خپل ټول لوبغاړي له لاسه ورکولو سره ۱۳۱ منډې جوړې کړې او په دې ډول د ټیسټ دغه لومړۍ لوبه یې د ۲۲۰ منډو او یو اننګ په ستر توپیر وبایلله. په دوهم پړاو توپ اچونه کې د سویلي افریقا لپاره سټین ۶، مورکل ۲ او فلینډر یوه ویکټه واخیسته.

استرالیا بیا هم هندي لوبډلې ته ماتې ورکړه

د لیندۍ په لومړۍ وبشنبه، د استرالیا او هندوستان لوبډلو تر منځ دوهمه ټیسټ لوبه پای ته ورسېده په دې لوبه کې استرالیایي لوبډلې د هندوستان لوبډلې ته په ۴ ویکټو ماتې ورکړه. ددغې لوبې پچه هندي لوبډل مشر ګټلې وه او د توپ وهنې پریکړه یې کړې وه. هندوستان خپل لومړی وار توپ وهنه کې خپل ټول لوبغاړي له لاسه ورکولو سره ۴۰۸ منډې جوړې کړې. د هندوستان لپاره د ویجې ۱۴۴ او رحاني ۸۱ منډې د یادولو وړ دي. د استرالیا لپاره هزلووډ ۵، لیون ۲، مارش او واټسن یوه یوه ویکټې واخیستې. استرالیایي لوبډلې دخپلو

وهنه کې سمیت ۱۳۳، جانسن ۸۸ او سټارک ۵۲ منډې جوړې کړې. د هندوستان لپاره شرما ۲، یاداف ۲، اشوین او ارون دوې دوې ویکټې واخیستې. هندوستان په دوهم وار توپ وهنه کې خپل ټول لوبغاړي له لاسه ورکولو سره ۲۲۴ منډې جوړې کړې. دغه هدف پاتلو کې د دون ۸۱ او پوجارا ۴۳ منډې ډېره مرسته وکړه. دوهم وار توپ اچونه کې د استرالیا لپاره جانسن ۴ او هزلووډ، سټارک او لیون دوه دوه ویکټې واخیستې. استرالیا بوازې ۶ لوبغاړي له لاسه ورکولو سره ۱۳۰ منډې جوړې کړې او دغه لوبه کې یې د هندوستان

لومړی وار توپ وهنه کې خپل ټول لوبغاړي له لاسه ورکولو سره ۵۰۵ منډې جوړې کړې. په لومړي وار توپ

لوبډلې ته په ۴ ویکټو ماتې ورکړه. د هندوستان لپاره شرما ۲ او یاداف دوه ویکټې واخیستې.

کینیا د ماتې خوړلو لړۍ ته ادامه ورکړه

د لیندۍ په لومړۍ وبشنبه د پاکستان الف او کینیا ملي لوبډلو تر منځ شپږمه یوه ورځنۍ لوبه وه په دې لوبه کې بیا هم کینیا په ۱۰۸ منډو ماتې وخوړه. د لوبې پچه پاکستانی لوبډل مشر وګټله او توپ وهنې پرېکړه یې وکړه. پاکستاني لوبډلې په خپل وار خپل

وکړه او پاکستاني لوبغاړو له یې د منډو جوړولو اجازه ورنکړه. په لوبه کې ایچیبا اوډیامبو، نیلس اوډیامبو، جیمز انګو چې او شیم اینګو چې دوه دوه ویکټې او پیمجي یوه ویکټه واخیسته. په ځواب کې توپ وهنه کې کینیایي لوبډلې خپل ټول لوبغاړي له لاسه

ټول لوبغاړي له لاسه ورکولو سره ۲۲۹ منډې جوړې کړې چې دغو منډو کې د مختار احمد ۲۸ منډې د یادولو وړ دي. په دې لوبه کې کینیایي توپ اچوونکي به لوبه

ورکولو سره ۱۲۱ منډې جوړې کړې او دغه لوبه یې په ۱۰۸ منډو وبایلله. د پاکستان لپاره ضیا الحق ۳ او میر حمزه، احمد جمال او سعید اجمل دوې دوې ویکټې واخیستې.

کریکټ بورډ په کاري برخه کې د نویو پرمختګونو زېری ورکوي

د افغانستان د کریکټ بورډ ادارې د غونډو په تالار کې د کریکټ بورډ د کارکوونکو د ادارې په غونډه کې نسیم الله دانش د کریکټ بورډ کارکوونکو ته د نویو پرمختګونو او لاسته راوړنو زېری ورکړ او د هرې ځانګې له مسوول ځخه یې د ۲۰۱۵ زیږدیز کال لپاره د بشپړ کاري پلان غوښتنه هم وکړه. دانش د کریکټ بورډ کارکوونکو ته وویل

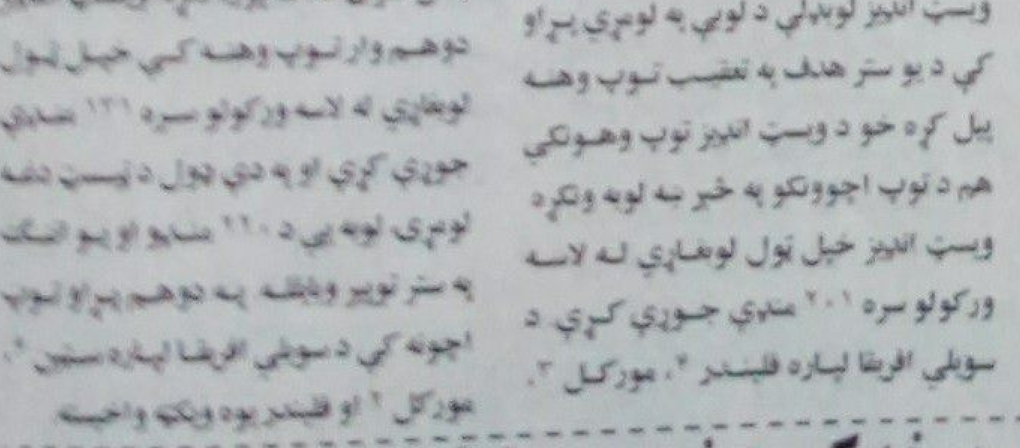

چې، زه ستاسې د ټیم یو غړی یم او موږ به ګډه سره د لاسته راوړنو لپاره هلې ځلې کوو. نوموړي پر دفتري ډسپلین او نظم ټاکید وکړ او له ټولو یې د نوښتونو غوښتنه

د کابل د کریکټ اتلولي د ټایمنیو لوبډلې وګټله

په کابل کې د کریکټ د ښوونځیو لوبډلو ترمنځ لوبې د ټایمنیو د لوبډلې په اتلولۍ پای ته ورسېدې. په پایلوبه کې پنجرحمې لوبډلې په ټاکلو شلو اوورونو کې د ۱۲۹ منډو هدف وټاکه، چې ټایمني لوبډلې په ورستي شلم اوور کې پوره کړ. په پای کې بریالیو لوبډلو ته د کریکټ د تخنیکي مرستیال تاج ملوک خان، د کریکټ بورډ د سرپرست اجرائیوي رئیس نوبست محمد نظري او د کابل ولایتي شورا د غړي رحیم الله مجاهد او یو شمېر نورو مشرانو له لوري جایزې ووېشل شوې.

اقتصاد او سوداګري

د چین او افغانستان ترمنځ سوداګرۍ پراختیا موندلې ده

دافغانستان دچین په وروستیو کې دچین په جمهوریت کې پرانیستل شو په دغه نندارتون کې دنړۍ د بېلابېلو هېوادونو استازو ګډون درلود، چې دافغانستان داقتصادي پرمختګونو دنندارتون رئیس هم دغه نندارتون ته ور بلل شوی و په دې اړه هېواد ورځپاڼې دسوداګرۍ اوصنایعو چارو وزارت داقتصادي پرمختګونو دنړیوال نندارتون له رئیس الحاج محمد امین تره خیل سره مرکه کړې، چې درنو لوستونکو ته وړاندې کیږي

پوښتنه دچینا ایروشیا سوداګریز نندارتون دپرانیستلو بهیر څنګه و؟

ځواب دچین او افغانستان ترمنځ سوداګرۍ پراختیا موندلې ده. دغه نړیوال نندارتون هرکال دسوداګرۍ د پراختیا، ودې اوپانګونې اودچین هېواد دسوداګریزو اړیکو دغښتلي کولو په موخه دچین جمهوریت دارومچي په ښارکې جوړېږي. دغه نندارتون د ۲۰۱۴ زېږدیز کال دسپتمبر په لومړۍ په داسې حال کې پرانیستل شو، چې دنړۍ دبېلابېلو هېوادونو رسمي ډیپلوماټانو، دچین دسوداګرۍ چارو وزارت مرستیال، دچینا دسوداګریز نندارتون سکرټر جنرال، دسنکیانګ ولایت والي اوهمدارنګه په چین کې دافغانستان استوګن سفیر ښاغلي فراهي هم شتون درلود

په دې سوداګریز هال کې ګډون کوونکو استازو دافغانستان دتولیداتو د کیفیت، دتولید سیمه او بهرنیو هېوادونو ته دکلني کچې دصادرولو بهیر وړاندې شو او همدارنګه دقوانینو، دسوداګرۍ د مقرراتو، پانګونې، آسانتیاوو اوسوداګریزې پانګونې په اړه پوښتنو ته ځوابونه ورېل شول

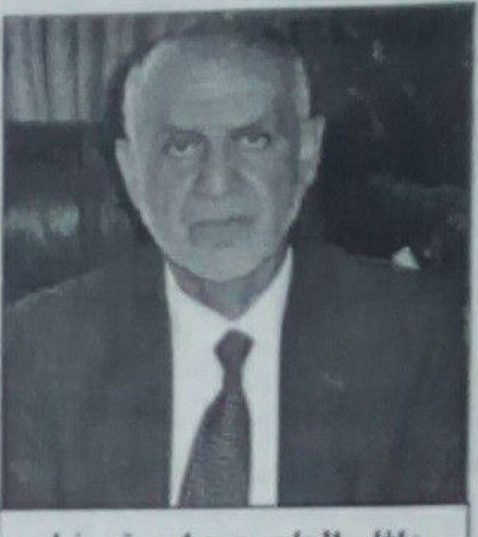

ښاغلی الحاج محمد امین تره خیل

پوښتنه په دغه نړیوال نندارتون کې دافغاني سوداګرو ونډه څنګه وه؟

ځواب کومې سوداګریزې غرفې چې په اړوند هال کې دافغانستان له لوري پرانیستل شوې وې له کیفیت څخه ډکې غرفې دګډون کوونکو سوداګرو لپاره چمتو شوې وې. په دغه نړیوال نندارتون کې ۹۰ سلنه سوداګریز توکي چې نندارې ته وړاندې شوي وو وپلورل شول او نندارتون لاسته راوړنکی وبلل شو او ددې په ترخ کې دهېواد دسوداګرو

هېوادونه دلوېدیځو هېوادونو سره نښلوي دغه پروژه دتاریخ دېره ګټوره پروژه ارزول شوې ده

داقتصادي پرمختګونو دنندارتون رئیس دیوې بلې پوښتنې په ځواب کې وویل: دچین جمهوریت دقوانینو اومقرراتو پربنسټ دچین دسنکیانګ ولایت دشرکتونو اتحادیه، دودې، ساختمان، دپراختیایي کمربند اوداقتصادي پرمختګ دلده په چین کې لرې او د ۲۰۰۰ کمپنیو په شمیر په کې تضمین شوي دي اوټولې اقتصادي موګګانې لکه سائنس، پوهنه، فرهنګ، روغتیا، سپورټ اودمالي چارو مشري کوي دغه اتحادیه ارزښتمن تاریخي رول داقتصادي پرمختیاپه برخه کې لري اودکرنې، صنعت، ترانسپورټ، سوداګرۍ، مراسلاتو اوملي اقتصادي ودې ملاتړ یې هم کړی دی او دچین داقتصاد دپراختیا لامل هم شوي دي او دهمدغو چارو په پایله کې چین دنړۍ دیوستر ځواک په توګه بدل شوی دی

پوښتنه افغاني لوري دچین دکمپنیو له اتحادیې سره دسوداګرۍ دپراختیا لپاره څه وکړل؟

ځواب دافغاني لوري استازي دسنکیانګ ولایت دکمپنیو له اتحادیې سره په اړیکه کې شول اودتجربو، دطبیعي سرچینو دمطالعاتو اوله هغو څخه ګټه اخیستنه،

دنندارتون دپرانستلو غونډه دچین جمهوریت دملي سرود په غږولو سره پیل شوه په جوړوشویو مراسمو کې دچین دسوداګرۍ وزارت مرستیال، دسنکیانګ والي اودچینا ایروشیا نندارتون سکرټر جنرال هراړخیزې خبرې وکړې او دسوداګرۍ دارتقاء په تړلو، اقتصادي همکاریو، پانګونې او دچین دصادراتو او وارداتو دپراختیا په اړه یې ټینګار وکړ او ګډون کوونکو استازو یې ډاډ ورکړ، چې دچین هېواد به دسوداګرۍ دغښتلي کولو په تړاو له نورو هېوادونو سره له هر ډول هلوځلو څخه ډډه ونه کړي اوبه دې لاره کې به سوداګرو ته آسانتیاوې برابرې کړي. وروسته له دې ګډون کوونکو استازو اوميلمنو له نندارتون څخه لیدنه وکړه اوجوړ شوی هال دافغانستان دسفیر فراهي له خوا په رسمي ډول پرانستل شو

اودچین اونورو هیوادونو دکمپنیو ترمنځ دسوداګریزو توکو دتبادلې په تړاو تفاهم لیک وشو اوګډون کوونکو هېوادونو دسوداګریزو اړیکو پرسرټینګار وکړ

ده وویل دچین داقتصادي رغونې دتولنې مرستیال فن جنګ خبرې وکړې اودچینا ایروشیا داقتصادي پرمختګ لپاره یې ټینګار وکړ او دنورو همکاریو زمینه یې هم وکړه

دسکرټریټ دبورد رئیس زینګ چوغونګ، دچین ایروشیا اودنورو هېوادونو استازو په خپل وار سره خبرې وکړې

پوښتنه دورېښمو لارې دبیا پرانستلو په تړاو څه وشول؟

ځواب دورېښمو داقتصادي کمربند دغونډې په اړه اوپه چین کې دګډون کوونکو هیوادونو دسفیرانو اودیپلوماټانو په ګډون دورېښمو داقتصادي پرمختګ لپاره، چې دسویلي آسیا او دمنځنۍ آسیا

دسوداګرۍ وده اوپراختیا او په ټولو سوداګریزو برخو کې دتولیزې سوکالۍ څخه دګټې پورته کولو لپاره یوټیم پایوه اداره دسوداګرۍ وزارت په چوکاټ کې دکاریوهو او متخصصو کسانو اوتجربه لرونکو په شتون جوړه کړې او داقتصادي کمربند دکمپنیو داتحادیې دمطالعاتو په اړه له چین سره اړیکې نیول شوې دي، چې دغه بهیر به د هېواد په اقتصادي پرمختګ کې دپاملرنې وړ پایلې له ځان سره ولري او موږ به وشوکولای شو خپل دردېدلي ولس ته دخدمت جوګه شو دچین جمهوریت دسنکیانګ ولایت سوداګریز مارکیټ دافغاني سوداګرو لپاره پراختیا موندلې ده اود اقتصادي راکړې ورکړې په بازارنو دشوی او دافغانستان دصادراتو کچه هرکال لوړه شوې ده

هېواد ـ نوري

کرنې ته دې پراختیا او پاملرنه...

چې دغه وزارت د هغو په رڼا کې د کرنیزو پروګرامونو او پروژو په پرمخ بیولو کې استفاده وکړي د کرنې او اوبو لګولو وزارت سرپرست وویل افغانستان یو کرنیز هېواد دی چې په سلوکې نږدې ۸۰ وګړي یې په کرنې او مالدارۍ بوخت دي او د مالي امکاناتو د رامنځته کېدو او د کرنې د بنسټونو د جوړولو په صورت کې به دغه وزارت وکولای شي د دولت زیاته بودجه تمویله کړي. په دغه کنفرانس کې یو شمیر ماهرانو د هېواد د کرنې حالت او له ستونزو څخه د وتلو لارې چارې په خپلو پیشنهادونو کې وړاندې کړې باختر

په نړیوالو بازارونوکې د تېلو بیه بیا....

زیات کمښت تجربه کړې وه؛ په دې وروستیو کې لږ څه لوړه شوه خو د روانې اونۍ د معاملو په پیل کې یو ځل بیا راټیټه شوه په منځني ختیځ کې د تېلو یوشمیر تولیدونکو د یکشنبې په ورځ په ابوظبي ښارکې د کنفرانس په ترڅ کې د بیو د لوړتیا په مقصد د تولید له هر راز کمښت سره مخالفت وکړ. د سعودي عربستان د تېلو وزیر علي النعیمي وویل که چېرې د (اوپیک) غیر غړي هېوادونه وغواړي تولید کم کړي ښه به وي هرکلی کوو خو عربستان به دخپل دتېلو تولیدکم نه کړي. د عربي متحده اماراتو د تېلو وزیر سهیل المزروعي هم څرګنده کړه چې اوپیک یا د تېلو تولیدوونکي ستر شل هېوادونه به د تېلو د بازار د پیاوړتیا لپاره هیڅ اقدام ونه کړي. اوپیک د نړۍ د تېلو درییمه برخه تولیدوي

پاکستان ۵۰۰ افراطیان ...

د دغه برغل مسوولیت د تحریک طالبان پاکستان ډلې پرغاړه واخیست او ویې ویل چې په دې سره یې پر قبایلي سیمو د پاکستان د پوځ د عملیاتو غچ واخیست. د پاکستان پوځ د ۲۰۱۴م کال له دوبي راهیسې له افغانستان سره په سرحدي قبایلي سیمو کې د وسله والو طالبانو او القاعدې پرضد عملیات پیل کړي دي. د دغه هېواد د پوځ د معلوماتو له مخې په دغو عملیاتو کې تر اوسه پورې ۱۷۰۰ یاغیان وژل شوي دي. خو ډېر کسان پر دغو عملیاتو نیوکې کوي او وايي، چې ګنې دا عملیات د ترهګرۍ او اورپکو پرضد نه بلکې د پاکستان د سیاسي مخالفینو پرضد دي، چې له پنجابه ازادي غواړي

افغانان خپلې لاس ته راوړنې د طالبانو...

باکوبسون دغه جمله چې فیډوزسر، پیټر شتروک په هغه وخت کې کړې وه، استعاري معني لري. هغه په دې اړه اشاره هغو پېښو ته وه چې په هغه وخت کې د لوېدیځو هېوادونو په سرکونو کې رامنځ ته شوې وې، لکه په واشنګټن، نیویارک او یا وروسته په لندن او ملرید کې. او اوس هم په دې ورځو کې د لوېدیځې نړۍ په ډېرو ښارونو کې پېښې وینې. د هغه له دې جملې څخه هدف دا ؤ چې زموږ د ګروډ سولې او امنیت څخه هغو ځایونو کې دفاع نه کېږي. چېرته چې دغه جملې سره ډېر کېږي، لکه هغه چې دغه جملې طرحه اعلان کېږي دا دلیل ؤ چې موږ افغانستان ته تللو او ۱۳ کاله دلته پاتې شوو په همدې وجه موږ له افغانانو سره مرسته کوو. موږ غوښتل لږ تر لږه چې یاد افغانستان په خاوره کې یو ترورستي رژیم رامنځ ته نه شي.

دویچه وېله ښاغلي باکوبسون تاسې د آلمان د پوځ د یو منصبدار او اوس د ایساف د قوماندان د مرستیال په توګه له څه ډول یو احساس او انګیزې سره له دې هېواد سره مخه کوئ؟

باکوبسون زه لا تر اوسه له دې هېواد سره مخه په نه کوم. زه به د «بېرکېن ملاتړ» ماموریت په چوکاټ کې شپږ میاشتې نور هم په دې ځنډه کې پاتې شم او د ایساف د قوماندان د مرستیال په توګه به له دغه ماموریت سره مټیا ولرم. زه له دې مخکې په ۲۰۱۱ او ۲۰۱۲ کلونو کې هم دلته وم. زه د زړه له کومې او خوښې سره بېرته افغانستان ته راغلم، ځکه د دې هېواد خلک پر ما ګران دي او د دوی لپاره د سولې پېژندنه لرم. زه هیله من یم چې دا هېواد وروسته له ۳۰ کلونو جګړې څخه بالاخره ولوالېږي چې د دوزتالي ته تول کړي. بغاوت له د پای ټکې کېږدي او دولتي عادي ژوند ته بېرته ستون شي. زما لپاره دا یو ډېر ښه او ښایسته پاداش دی چې د هغو ماشومانو چې ښوونځیو ته ځي او د دې هېواد راتلونکي دي، سترګو ته ګورم. زه د زړه له کومې افغانستان کې یم او د دې هېواد دخلکو تر څنګ ولاړ یم او غواړم د زړه له کومې له هغوی سره مرسته وکړم. کله چې تېر ځل بېرته خپل هېواد ته ستون شوم، نو د افغانستان یوه کوچنۍ خاطره مې له ځان سره یوړه او دا ځل د راتلونکي کال د جون په میاشت کې به هم دغسې یوه خاطره له ځان سره وړم

له افغانستان سره د نړیوالې ټولنې له پوځي...

هېوادونو مرستې دنیږه خیر لوټې اوهغه له خپلو شخصي ګټو بسکار کړې اوبیا دهغو دلګولو په برخه کې دنیږ حکومت په خیر له ناغېږېو اوفسادونو څخه کاروانخلي اوافغاني چارواکي له خینو بهرنیو اوکورنیو شرکتونو، کمپنیو، انجوګانو، قراردادیانو اونیکه دارانو سره دتاوېږو جوړښتونو او معاملو له مخې دمرستندویو هېوادونو مرستې لوټ تالان کړې اوبه خپلو جیبونو کې یې واچوې او خاونه پرې وړسوي. دافغانستان جمهور رئیس په تېرو دیارلسو کلونو کې په افغانستان کې ددغه ډول زیاتو فسادونو دشتون په اړه دلندن اونانو دغونډو دبرخه والو هېوادونو دخینو استازو دخرګندونو په غبرګون کې په کلکه دا‌زمنه وکړه چې له دې وروسته به دغاصبانو، زوروا کسانو، فاسقانو اوفاسدانو په ګډون هیڅ سپین سترګې، سرزورې اوخپلسرې زورواکې اولوټمارانه دا اجازه ورنه کړي چې له افغانستان سره دمرستندویو هېوادونو دمرستو لوټولو ته زړه به کړي اوبه خپلو شخصي جیبونو کې یې واچوي اوکه نه نو دکابل بانک دلوټمارانو، فسادانو اوفاسقانو په څیر له یرخلیک سره به مخ رسوا اوبرېښنې شي اوبرخپلو جزاګانو به ورسیږي په تیرودیارلسو کلونو کې په هیواد کې داسې زیاتو فسادونو ته په پام سره دادیاونولي ورده چې غاصبانو په تیرودیارلسو کلونو کې له دوو ملیونو جریبو څخه زیات دولتي اوشخصي ملکیتونه غصب کړي دي، لوټمارانو دکابل بانک تیه سوه ملیونه امریکایي ډالره اختلاس اوغلا کړي دي، دزر اوزور خاوندانو اوزورواکانو دیولیم ملیاردو افغانیو برابر دولتي پرېښنا غلا کړې ده اوهم یې ترڅنګ دمرستندویو هېوادونو نږدې اته ملیارده امریکایي ډالره مرسته هم یې خایه تګولې ده چې له بشه یې توکیو

سره دنبازړې له پاره شوې وه اوهم دهیواد په دولتي اداروکې داصلاحاتو دراوستلو اودملکي خدمتونو دبرله رسولو په برخه کې دلري دمرستندویو هېوادونو اووه لسیم ملیارده امریکایي ډالره په سمه اومعقوله اوشفافه توګه نه دی لګېدلي اوهم ترڅنګ یې له افغانستان سره نړیوالو مرستو ملیاردونو امریکایي ډالرو پورې دامریکا پراختیایي او بشري مرستې په شفافه توګه نه دي لګېدلي، همدالامل دی چې له ډېره بده مرغه ملښتي پاتې یې هم له دې رانغاړلې اودغه ډول زیاتره مرستې دوخت دفاسدانو اوفاسقانو په جیبونو کې لوېدلې دي، دنګې دنګې ماڼۍ اوآسمان څکې برجونه، یې پلانه ښارګوټي اودانې نورې استهلاکي پروژې یې پرې جوړې کړې دي اویایي په بهرنیو بانکونو کې اچونه کړي ده. افغان نوي دولت باید زیاته هڅه اوهاند وکړي چې له دې وروسته په هېواد کې د اداري فسادونو پرضد دمبارزې په برخو کې په دغه ډول غوښتنو کې له نړیوالو سره خپلو ژمنو لمنوله دعمل جامه ورواغوندي اوبرسېرې دې له هېواده دفاسدانو، فاسقانو اوغاصبانو تعریفي ټول کړي اوبرخای دې په پوره شفافیت او صداقت سره دهېواد داقتصادي اوامنیتي چارو دپرمخ بیولو له پاره دلري دمرستندویو هېوادونو ددغه ډول پوځي اوانکشافي مرستو له کارولو اولګولو څخه کار واخلي اوبرسېټ یې په هېواد کې دروانو امنیتي او اقتصادي ناخوالو اوناوړه دوړونه ډپای ټکی کېږدي اوبه دې توګه دې دفاسدونو جرړې بیخي وچې کړي او دنړیوالې ټولنې باور دې ورخپل کړي. نو هغه به نړیواله ټولنه نوره هم وهڅول شي اودافغانستان دخلکو څلوندالې په امنیتي، اقتصادي، فرهنګي اونورو ډګرونو کې په خپلو مرستو دوام ورکړي اوبرسېټ به یې افغانستان له هره پلوه پرخپلو پښو ودروي

د مصطفی عمرزي په هاند او ((هڅود پور خرد))...

هرڅوک پرې پوهیږي خو د مقالې پیام دادې چې هر څوک دا مقوله په ځان باید عملي کړي. لکه د مخه چې وویل شول دغه کتاب چې په بېلا بېلو اسلامي، سیاسي، اقتصادي او ادبي موضوعاتو د شپېتو مقالو ترکیب دی هره مقاله یې دځانګړي بیان او پیغام درلودونکې ده چې د متن د اهمیت له پلوه ان ځینې داسې مقالې هم یکې شته چې د یې اسرا نیلوغصه یې را پارولې او په ښاغلي ناصر پوربېران یې نیوکه او ایراد کړی دی، نوموړي په خپلو ټولو لیکنو او مقالو کې داسې لیکنه لړۍ چې د خپلو تر منځ د زینو مذهبي لساني او ورته نورو تعصباتو څرک تری ولګیږي. دغه کتاب په ۲۸۲ مخونو کې په ښکلي صحافت د ښکلا په څېرندویه موسسه کې د زرو ټوکو په تیراژ چاپ شوی دی

یعقوب امین

افغان اعلانات

ایروبل ګمرک میدان هوایی کابل نمبر 6156587225 به اسم شرکت ARAO مفقود ګردیده از اعتبار ساقط است

◆ ◆ ◆ ◆

اداره مرکزی احصائیه تعداد 54 قلم قرطاسیه باب وسایر تجهیزات دفتری مورد ضرورت خویش درسال 1394 قرارداد مینماید اشخاص اعم از دولتی وغیردولتی که خواهش قرارداد اورا داشته باشند درخواست های خویش را از نشر اعلان الی بیست ویک روز کاری بریاست مالی واداری واقع جاده مسعود بزرګ جوار هوتل اریانا مستقل از ګانهای محلی بسپارند شرطنامه ولست مشخصات تسلیم داده میشود قیمت شرطنامه مبلغ 500 افغانی میباشد 5637

◆ ◆ ◆ ◆

اطلاعیه

وزارت احیاء و انکشاف دهات (MRRD)

برنامه ملي انکشاف صنایع روستائي

(AREDP)

برنامه ملي انکشاف صنایع روستائي

(AREDP) وزارت احیاء و انکشاف دهات یک مقدار وجوه مالي را از بانک جهاني غرض تطبیق پروژه های خویش بدست آورده و مصمم است تا یک قسمت از وجوه مالي بانک جهاني را غرض:

1. تهیه و خریداری 16,224 شانزده هزار و دو صد و بیست و چهار لیتر تیل دیزل برای دفتر ولایتي هرات،
2. تهیه و خریداری 10,946 ده هزار و نو صد و چهل و شش لیتر تیل دیزل برای دفتر ولایتي بلخ،
3. تهیه و خریداری 24,960 بیست و چهار هزار و نو صد و شصت لیتر تیل دیزل برای دفتر ولایتي ننګرهار،
4. تهیه و خریداری 9,840 نو هزار و هشت صد و چهل لیتر تیل دیزل برای دفتر ولایتي پروان،

با در نظر داشت روش تدارکاتي داوطلبي باز داخلي (National Open Tendering) عقد قرارداد و به مصرف برساند. ازینرو اسناد داوطلبي پروژه مذکور (Bidding Document) را در چهار بخش ترتیب نموده و ذریعه این اعلان به آګاهي تمام شرکت ها و موسسات خصوصي که در این راستا فعالیت داشته باشند میرساند تا برای اشتراک در داوطلبي اسناد مکمل آن را ازین اداره بدست بیاورند.

آخرین روز تسلیمي و آفرګشایی اسناد داوطلبي برای تهیه و خریداری تیل دیزل برای دفتر ولایتي هرات، بلخ و ننګرهار برنامه ملي انکشاف صنایع روستائي (AREDP) بتاریخ 01 فبروری سال 2015 که مطابق به 12 دلو سال 1393 ساعت 02:00 بعد از ظهر و جلسه قبل از آفرګشایی 21 جنوری 2015 مطابق به 01 دلو 1393 ساعت 02:00 بعد از ظهر تعین ګردیده

آفرګشایی اسناد داوطلبي و جلسه قبل از آفرګشایی در تالار جلسه دفتر مرکزی برنامه ملي انکشاف صنایع روستائي، وزارت احیاء و انکشاف دهات واقع سرک دارالامان، سرک تیلا باغ کابل افغانستان در اوقات فوق الذکر تعین ګردیده است

برای بدست آوردن معلومات بیشتر و اسناد مکمل داوطلبي میتوانید به آدرس ذیل مراجعه نمایید و نیز اسناد مکمل داوطلبي را از ویب سایت وزارت احیاء و انکشاف دهات (www.mrrd.gov.af) و ویب سایت خدمات بازسازي و انکشافي افغانستان (www.ards.gov.af) بدست آورید

آدرس کابل

دیپارتمنت تهیه و تدارکات

برنامه ملي انکشاف صنایع روستائي وزارت احیا و انکشاف دهات

ایمیل qais.aqaee@mrrd.gov.af

◆ ◆ ◆ ◆

قباله شرعی نمبر 2758/239 مورخ 1394/1/5 یک دربند حویلي واقع ده بوری سرای غزنی به اسم میرسیف الدین ولد میر صدر الدین مفقود ګردیده اعتبار ساقط است

◆ ◆ ◆ ◆

پارکینګ وسایط شهری واقع پل ارتل سمت شرق پارک جدید تفریحي ساحه ناحیه سوم به اجاره داده میشود

متشبثین خصوصي واشخاص انفرادی که خواهش قرارداد اورا داشته باشند درخواست های خویش را بریاست عواید شاروالي کابل سپرده وخود شان از نشر اعلان الی بیست ویک روز کاری مراجعه نمایند شرطنامه را ملاحظه کرده تضمین اخذ میګردد 5693

◆ ◆ ◆ ◆

یک جلد پاسپورت نمبر OA-11620151 به اسم ابراهیم ولد محمد اکبر مفقود ګردیده از اعتبار ساقط است

◆ ◆ ◆ ◆

ریاست معارف شهر کابل غرض تدریس شاګردان مکتب ابتدائیه دیوان بیګی به یک دربند حویلي که حداقل 21 اطاق ویا بیشتر از ان داشته باشد ضرورت دارد

اشخاصي که ساحه دیوان بیګی همچو تعمیر داشته باشند وطور کرایه بدهند درخواست های خویش را از نشر اعلان الی بیست ویک روز کاری به مدیریت عمومي تهیه وتدارکات ریاست معارف شهر کابل واقع سرای غزنی کارته چهار سپرده شرطنامه را ملاحظه نمایند 5691

◆ ◆ ◆ ◆

یک جلد پاسپورت کمپیوتری نمبر 00843154 به اسم محمد انا زمان خیل ولد محمد نادر مفقود ګردیده از اعتبار ساقط است

◆ ◆ ◆ ◆

سری لمتد یکمراته سوارشی 6428 شخصي خوست را خواهان تبدیلي رنګ لولادی به رنګ نقرئي ګردیده

اشخاص وموسساتی که با موټر مذکور معامله داشته با 758 شد از نشر اعلان الی به 10 مدیریت ترافیک خوست اطلاع دهند

◆ ◆ ◆ ◆

ریاست صحت عامه ولایت لوګر یک دربند حویلي رهایشي عبدالحبیب ولد محمد نور را ماهانه مبلغ 50000 افغاني برای مدت یکسال اجاره مینماید اشخاصي که دارای چنین حویلي داشته باشند وبکرایه کمتر بدهند درخواست های خویش را به مدیریت خدمات ریاست صحت عامه ولایت لوګر بسپارند شرطنامه را ملاحظه وتضمین اخذ میګردد وخود شان از نشر اعلان روز غرض آفرګشایی حاضر ګردند 567

◆ ◆ ◆ ◆

موضوع تدارک یک دربند حویلي دارای 25 الی 30 اطاق در مربوطات ناحیه سوم شهر کابل معینیت تعلیمات تخنیکي ومسلکي وزارت معارف یک دربند حویلي که دارای 25 الی 30 اطاق باشد درمربوطات ناحیه سوم شهر کابل برای مدت یکسال مالي طور کرایه جهت رهایش شاګردان لیلیه نسوان خویش طور قرارداد ضرورت است پروسه داوطلبي از طریق داوطلبي باز ملي طبق قانون تدارکات عامه ومتحد المالها وبرای تمام داوطلبان واجد شرایط طوریکه در شرطنامه تعریف شده است راه اندازی خواهد شد

یک مجموعه مکمل شرطنامه به لسان دری توسط داوطلبان علاقمند ذریعه یک درخواست تحریری بعد از پرداخت یک مبلغ غیر قابل بازپرداخت 500 افغاني عطا خواهد بود شرطنامه ها در روز داوطلبي که تاریخ وزمان دران مشخص می باشد درحضور داشت نماینده ګان داوطلبان وهیات موظف ګشوده خواهد شد آفرهای دیررسیده رد خواهد شد

اشخاص قرارداد اورا داشته باشند از نشر اعلان الی بیست ویک روز کاری جهت اخذ شرطنامه به مدیریت تدارکات معینیت تعلیمات تخنیکي ومسلکي واقع ده بوری عقب انستیتوت ملي موسیقي مراجعه نمایند تضمین آفر در مجلس آفرګشائي اخذ میګردد 5688

اعلان داوطلبی وزارت اطلاعات وفرهنګ

به نسبت کمبود بودجه خریداری مقدار 257,726 لیتر تیل دیزل ومقدار 160,000 لیتر تیل پطرول مورد ضرورت وسایط، بخاریهای مرکز و موسسات مربوطه، مرکز ګرمي تعمیر وزارت و ریاست آرشیف ملي بابت سال 1394 به شرح ذیل تعدیل صورت ګرفت

شماره	ماده	موجود	تعدیل شده
تعدیل شماره 1			
1	ماده 1.1 دستورالعمل برای داوطلبان	خریداری مقدار 257,726 تیل دیزل ومقدار 160,000 لیتر تیل پطرول.	خریداری مقدار 120,000 لیتر تیل دیزل ومقدار 76,968 لیتر تیل پطرول
2	ماده 21.7 دستورالعمل برای داوطلبان	تضمین آفر مبلغ 1,120,000 یک ملیون و یکصدوبیست هزار افغاني	تضمین آفر مبلغ 680,000 شش صد هشتاد هزار افغاني
3	شرایط ارزیابی بعدی (بند 2 مادهٔ 38 دستورالعمل برای داوطلبان)	(الف) توانایی مالی: داوطلبان باید صورت حساب بانکی را که نمایانګر سرمایه نقدی به ارزش (6,000,000) شش ملیون افغانی باشد، ارائه نمایند) (ب) تجربه و ظرفیت تخنیکی: داوطلبان باید کاپی حجم کار کرده ګی خویش را به ارزش (44,000,000) چهل و چهار ملیون افغانی را که در یکی از پنج سال اخیر تکمیل کرده باشد، ارائه نماید (ج) داوطلبان باید حد اقل کاپی یک قرارداد مشابه به ارزش (24,000,000) بیست و چهار ملیون افغانی را که در یکی از پنج سال اخیر تکمیل کرده باشد، ارائه نماید	الف) توانایی مالی: داوطلبان باید صورت حساب بانکی را که نمایانګر سرمایه نقدی به ارزش (2740000) دو ملیون و هفت صدو چهل هزار افغانی باشد، ارائه نمایند) (ب) تجربه و ظرفیت تخنیکی: داوطلبان باید کاپی حجم کار کرده ګی خویش را به ارزش (21,000,000) بیست یک ملیون افغانی را که در یکی از پنج سال اخیر تکمیل کرده باشد، ارائه نماید (ج) داوطلبان باید حد اقل کاپی یک قرارداد مشابه به ارزش (11,000,000) یازده ملیون افغانی را که در یکی از پنج سال اخیر تکمیل کرده باشد، ارائه نماید

داوطلبان واجد شرایط تعدیل شماره 1 مکمل را از ادرس که قبلا نشر شده بود بدست آورده میتوانند

(c) ketabton.com: The Digital Library

HEWAD DAILY

هیواد

سیاسي - اقتصادي ورځپاڼه

چهارشنبه د ۱۳۹۳ ل د مرغومي ۳ مه د ۱۴۳۶ ق د ربیع الاول لومړۍ، د 24/12/2014

په پروان کې د اوبو لګولو کانال بیا فعالیږي

[illegible]

د افغانۍ- بیر او پلور

پرون له غرمې مخ کې د کابل په شهزاده سرای کې افغانۍ د بهرنیو اسعارو په وړاندې په دې ډول معامله

یو امریکایي ډالر پیرودل په 58/00 افغانۍ پلورل په 58/10 افغانۍ
یو انګلیسي پونډ پیرودل په 90/00 افغانۍ پلورل په 90/10 افغانۍ
یوه یورو پیرودل په 71/10 افغانۍ پلورل په 71/20 افغانۍ
یو سعودي ریال پیرودل په 15/45 پلورل 15/50 افغانۍ
د امارات یو درهم پیرودل په 15/85 افغانۍ پلورل په 15/90 افغانۍ
زر پاکستاني کلدارې پیرودل په 575 افغانۍ پلورل په 576 افغانۍ
زر هندي کلدارې پیرودل په 935 افغانۍ پلورل په 940 افغانۍ
او زر ایراني تومانه پیرودل په 16/60 افغانۍ پلورل په 16/70 افغانۍ

روی تعیین سرنوشت بخشی از زندانیان پلچرخی و توقیف خانه بگرام بحث شد

در جلسه مشترک نهادهای امنیتی و عدلی و قضایی که دیروز به ریاست معاون دوم ریاست جمهوری برگزار شد در باره تعیین سرنوشت بخشی از زندانیان در پل چرخی و توقیف خانه بگرام بحث شد. روز سه شنبه 2 جدی 1393 جلسه مشترک نهادهای امنیتی و عدلی و قضایی تحت ریاست قانونپوه سرور

دانش معاون دوم ریاست جمهوری برگزار شد در مورد تعیین سرنوشت بخشی از زندانیان پل چرخی و هم چنین توقیف خانه بگرام که از سوی آمریکایی ها به حکومت افغانستان واگذار شده است بحث صورت گرفت و در هردو مورد فیصله های مشخص به عمل آمد. در این نشست معاون دوم رییس جمهور در مورد این بخش از زندانیان پل چرخی که مرتکب جرایم امنیتی شده اند اظهار داشت بخشی از زندانیان که هم اکنون در زندان پل چرخی وجود دارند باید هر چه عاجل در مورد آن ها رسیدگی لازم صورت گرفته و به قضایا خاتمه داده شود. وی افزود: مهم ترین بخش از این افراد کسانی هستند که مشمول فرمان عفو شماره 62 رییس جمهور سابق شده اند ولی نهادهای امنیتی و هم چنین څارنوالی ملاحظات جدی در مورد آن ها دارند که باید این ملاحظات در مورد آن ها مد نظر قرار گیرد. پس از بحث و بررسی های همه جانبه و اظهارات اعضای جلسه فیصله به عمل آمد که در این مورد ملاحظات څارنوالی و نیز ملاحظات نهادهای امنیتی در باره هر فرد از کسانی که در چنین حالتی قرار دارند، مستند گردیده و دو باره به ریاست جمهوری ارایه گردد. هم چنین فیصله شد که به روند رسیدگی در مورد افراد دیگری که مرتکب جرایم امنیتی شده اند نیز که هم اکنون دوسیه آنها در محاکم ابتداییه و استیناف تحت دوران قرار دارند، سرعت بخشیده شود. هم چنین در جلسه فیصله به عمل آمد کسانی که تمام مراحل قضایی آن ها طی شده و محاکم ثلاثه نیز در مورد آن ها حکم کرده و مدت محکومیت شان را نیز سپری کرده اند، مطابق قانون از حبس رها شوند. در این جلسه در مورد توقیف خانه بگرام که به تازگی از سوی آمریکایی ها اداره آن به حکومت افغانستان سپرده شده است نیز پس از بحث های همه جانبه فیصله به عمل آمد تا این توقیف خانه هم چنان به فعالیت خود ادامه داده و در اختیار وزارت دفاع ملی باشد و بلاک خاص پل چرخی که تا کنون در اختیار وزارت دفاع ملی بوده است مطابق قانون به وزارت داخله سپرده شود. هم چنین فیصله شد تا در مورد تعامل میان نهادهای امنیتی در مورد روند کاری توقیف خانه بگرام میان وزارت دفاع و وزارت داخله یک پروتوکل رسمی جهت قانونمند شدن اداره این توقیف خانه صورت گیرد. بر اساس یک خبر دیگر، به منظور بررسی وضعیت حقوقی مرکز ملی آموزش های حقوقی، امروز جلسه به ریاست قانونپوه سرور دانش معاون دوم رییس جمهور و با شرکت مسوولان ستره محکمه، لوی څارنوالی، وزارت عدلیه، انجمن مستقل وکلای مدافع، نماینده آن مرکز و سایر ادارات برگزار شد. معاون رییس جمهور گفت: هدف از بررسی وضعیت حقوقی این مرکز، بهبود امور قضایی، توسعه فعالیت این مرکز برای آموزش حقوقی به قضات، سارنوالان و وکلای مدافع می باشد که ایجاب می کند در جهت توحید آموزش های لازم حقوقی و مسلکی، تدبیر لازم روی دست گرفته شود. اعضای جلسه نظریات خویش را در مورد وضعیت حقوقی مرکز یاد شده، توحید برنامهٔ سلاز و مدیریت مرکز ملی آموزش های حقوقی ابراز داشته و فیصله شد تا جلسه برای بحث و بررسی بیشتر با حضور نمایندگان ادارات ذیربط تحت ریاست سرپرست ستره محکمه برگزار شده و نتایج آن به معاون دوم رییس جمهور گزارش داده شود.

د افغان ځواکونو ترمنځ مطلقه...

څخه کار واخلو خو موږ د هوایي ملاتړ له اړخه ستونزه لرو »، له دې وړاندې ولسمشر محمد اشرف غني او د دفاع وزارت مقاماتو هم د امنیتي ارګانونو ترمنځ د همغږۍ نه موجودیت منلی و. افغان حکومت هم په دې باوري دی چې د افغانستان په امنیتي ارګانونو کې ظرفیتونه شته، خو لازمه همغږي نه ده موجوده. کارپوهان همدې موضوع ته په اشارې سره وايي: "که د امنیتي ارګانونو ترمنځ د پام وړ همغږي موجوده وي او د استخباراتي معلوماتو په اړه په خپل وخت سره اقدام وشي، نو تر ډېره به د وسلوالو مخالفینو د تروریستي او ډله ییزو حملو مخه ونیول شي.

د امنیت او ثبات د ټینګښت لپاره دې غوښ ګامونه...

او په دې لاره کې د یو پروګرام د ترلو یادونه وکړه او زیاته یې کړه چې په دې لاره کې د خلکو د همکارۍ رول ډېر رغنده او اغېزمن دی. وروسته د ۲۰۹ شاهین او د ۲۰۷ ظفر قول اردوګانو قوماندانو د خپلو روانو ستونزو او لیمګړتیاوو ته په اشارې او د بادغیس، فاریاب، جوزجان او د سرپل د ولایتونو د امنیتي حالاتو په باب د معلوماتو په وړاندې کولو سره خپلې نظرې او پیشنهادونه غونډې ته وړاندې کړل او مطروحه موادو ته یې د زیات دقت او پاملرنې غوښتنه وکړه دوی د مواصلاتي لارو د پرانستلو، هېواد له ګاونډیو هېوادونو څخه د ترینا د لېږدولو د مزو د امنیت د تامینولو په اړوند د جمهوري ریاست لومړي مرستیال ته چاو ورکړ چې په دې غونډه کې دغه راز د ملي دفاع او د کورنیو چارو د وزارتونو او د ملي امنیت د لوی ریاست سرپرستانو له دغه پروګرام څخه د خپل ملاتړ په ترڅ کې د اوامرو د اجرا کولو په لاره کې تیاری څرګند کړ. د غونډې په پای کې د جمهوري ریاست لومړي مرستیال د دغې طرحې د ارزښت او تطبیق په باب د لیکلار په ترڅ کې څرګنده کړه چې د دغه پروګرام په عملي تطبیق سره به په شمال کې له دولت څخه د ملاتړ ډېر زیات شي او ترڅه به په دغو سیمو کې د نوو پرمختګونو شاهده وي. غونډې وټاکله چې ټول امنیتي مرکزونه دې سر له سبا څخه د ملي دفاع په وزارت کې د دغه کار د تحقق لپاره په خپلو کارونو پیل وکړي او نتیجه یې شریک کړي.

باختر

برنامه معرفت باپولیس ازسوي...

کبر یک توطیه بزرگ از سوي دشمنان این کشور بود که تروریستان درمقابل نیروهاي امنیتي ها ناکام ماندند. لیلما احمدي عضو مجلس سنا و محمد احسان ضیا فعال جامعه مدني نیز درصحبت هاي شان از توانایي و شجاعت پولیس ملي صحبت نموده و برنامه معرفت با پولیس را یک اقدام نیک تلقي کردند. درآخیر مدال صلح براي پدر میرافغان افسر که چند روز قبل مانع یک انتحاري درکابل شد و به پدر محمد مصطفي تفویض شد. برنامه معرفت با پولیس براي چهار روز درنظر گرفته شده در خلال این چهارروز برنامه هاي با شرکت فعالان جامعه مدني مردم عوام نمایندگان در شوراي ملي و اهل رسانه ها [illegible] کارنامه هاي پولیس بحث شد. باختر

نړیوالو ورځپاڼو ته کتنه

ایا پاکستان به د طالبانو پرضد راپورته شي؟

انګلستان چاپ، ابزرور Observer ورځپاڼې: «ایا پاکستان به وکړای شي چې د پېښور له پېښې وروسته د طالبانو پر ضد راپورته شي؟» تر سرلیک لاندې یو مطلب خپور کړی او په یوه برخه کې یې د دیني عالمانو پرضد چې د وسله والو له خوا د خلکو په وژنه یې ستړګې پټې کړې او چوپه خوله دي، رڼلې "له څه هم چې په پاکستان کې د دیني عالمانو پر ضد اعتراضونه سابقه نه لري، خو دا به وليدل شي چې د پاکستان دولت څومره لیوال دی چې د خلکو دا قهر او غوسه په یوه بدلون یا عمل بدله کړي. ابزرور زیاتوي، د فیس بوک په یوې پاڼه کې چې د پنجاب ایالت یوه پولیس رحیم یار خان له یې لسیت کړې، په لیکو او حملو کې یې د طالبانو ملاتړې په ډېره بدو الفاظو یاد کړي دي. په اسلام اباد کې اعتراض کوونکي، د لعل مسجد مخې ته راټول شول او دا هغه ځای دی چې د پاکستان پوځ او ملایانو په کې په ۲۰۰۷ م کال کې په دغه جوماټ کې د ګڼو ډېره شویو طالبانو په وینو ډېر ځایونه ولړل او په جوماټ یې خوراکي بندیز لګه سره کې اعتراض کوونکو غوښتل چې د مسجد امام مولانا عبدالعزیز باید په پېښور کې په یوه ښوونځي کې د طالبانو له خوا ډله ییزه وژنه وغندي.

ورځپاڼه لیکي: خو اوونۍ وړاندې په پاکستان کې د دغه حالت تصور هم نه کېده، خو د پېښور یوه ښوونځي کې له ډله ییزې وژنې وروسته دا حالت رامنځ ته شوی دی.

ابزرور ورځپاڼې لیکي: په پاکستان د غم لمحه خپره نه د چهارشنبې په ورځ د پېښورې پېښې په اړه د لوی مظاهرو د رابرسره کېدو له امله تو پېڅانلنونه هم راپورته شول او د قهر یوه داسې فضا رامنځ ته شوې چې په ۲۰۰۷ میلادي کال کې د پخواني صدراعظمې بې نظیر بوټو له ترور وروسته هم خلک په دې اندازه په قهر او انزجار کې نه وو. ورځپاڼه زیاتوي، د نورو دیني عالمانو او ملایانو په څنګ کې د لعل مسجد د امام مولانا عبدالعزیز پرضد هم خلکو شعارونه ورکړل او خلک نور د دې زغم نه لري چې دا ډول دیني عالمان د طالبانو او بنسټ پالو د ډلو د وژنو په اړه چپه خوله وي او په وړاندې یې نه غندي.

ابزرور ورځپاڼه د تحلیل په یوه برخه کې لیکي: په داسې یو حالت کې چې دا مهال په پاکستان کې رامنځ ته شوی، پوښتنه پیدا کېږي چې ایا د بنسټ پالو وسله والو پرضد به په یوه کې عمل توافق وشي؟

ورځپاڼه لیکي: حقیقي او ریښتنی ځواب نه دی. په پاکستان کې د دیني عالمانو پرضد له روانو اعتراضونو سره سره، د پاکستان دولت نه غواړي د خلکو دا غوسه د یوه بدلون او یا عمل په سر لسونږي براېره کړي. فارین افیرز Foreign Affairs خپرونې هم د طالبانو او بنسټ پالو پرضد د پاکستان د دولت د نه عمل په اړه یو مضمون خپور کړی او د یوه کوچني خلک یو عکس یې چاپ کړی چې پوځي خولۍ په سر ده او د پېښور د ښوونځي ښېرو وژل شویو کوچنیانو په ویر ژاړي او اوښکې توي وي.

خپرونه لیکي: د پېښور د ښوونځي پېښه د ژلې خپرانیا مسئله هم نه ده. د تحریک طالبان پاکستان یوه لړۍ فیصل شهزاد د ۲۰۱۰ م کال په پسرلي کې د نیویارک ښار ټایمز سکوېر کې د بمي چاودنې پلان جوړ کړی او له دې پېښې څخه څو اوونۍ وروسته تحریک طالبان پاکستان ډلې په لاهور کې د جمعې په لمانځه کې د احمدي فرقې ۸۴ لمونځ کوونکي قتل عام کړل. خپرونه زیاتوي، د دې او نورو زیاتو ټیلونو او ګواښونو سره سره، د پاکستان دولت د تحریک طالبان د ډلې د له منځه وړلو لپاره هېڅ نه دي کړي.

له ۲۰۱۴ وروسته امریکا خپل سري عملیات...

په دې وروستیو کې د امریکا د دفاع وزارت چارواکو ویلي، چې یوازې هغه طالبان به په نښه کوي، چې دوی او افغان ځواکونو ته ګواښ وي. د امریکا د دفاع وزارت ویاند جان کربي ویلي، که څېرې د طالبانو مشر ملامحمد عمر هم دوی ته ګواښ پېښ نه کړي، نو دوی یې هدف نه ګرځوي. جان کربي ویلي، طالبان په دوو برخو وېشل شوي، چې، جنګي او غیرجنګي ډلې دي. ده وویل، هغوی چې پرموږ حملې کوي، موږ به یې هم نه پرېږدو، خو هغوی چې جنګ نه کوي، موږ هم ورسره کار نه لرو. تردې مخکې نورو امریکایي چارواکو هم دې ته ورته څرګندونې کړې وې، خو د امریکا ولسمشر بارک اوباما ویلي و چې په افغانستان کې پاتې کېدونکي امریکایي پوځیان به پرځو وسله والو طالبانو بریدونو ته دوام ورکړي چې پر افغان امنیتي ځواکونو حملې کوي. په ورته وخت کې بیا په ولسي جرګه کې د نړیوالو اړیکو کمېسیون وايي، امریکا د افغان ولس ګټو ته ژمنه نه ده، دوی وايي امریکا په افغانستان کې هغه اهداف چې غوښتل یې ترلاسه کړي. ددغه کمېسیون رییس عبدالقادر خالقي وايي، امریکا باید ټول هغه وسله وال یې توپیره په نښه کړي چې د افغان حکومت پر وړاندې امنیتي ستونزې جوړه وي «کله چې د امریکا شخصي ګټې په خطر کې وې نو افغانستان ته راتلې او ویل چې موږ ټولو ته خطر متوجې دي او ویل به یې چې له وسله والو سره باید جګړه وشي اوس یې چې شخصي ګټې په کې نښته دوی وایي چې ځیني طالبان زموږ دښمنان نه دي دا په دې معنی چې دوی اول او اوس هم له افغانانو سره دوه مخې سیاست کوي.» امریکا غواړي چې په افغانستان کې ۱۰۸۰۰ پوځیان پرېږدي، چې افغان امنیتي ځواکونو ته روزنه او مشورې ورکړي. د سیاسي چارو یو شمېر افغان کارپوهان سپارښتنه کوي چې امریکا باید له افغانستان سره د امنیتي او دفاع سند په اساس خپل مسوولیت ادا کړي. دوی وايي، امریکایي چارواکي باید له خپلو ژمنو سره سم افغان ځواکونه وروزي او د دې ځواکونو تجهیزاتو ته هم پام وکړي.

د افغان ځواکونو، تجهیز د روزنې په پرتله...

له لسو ورځو راهیسې د مخالفینو او افغان ځواکونو ترمنځ جګړه روانه ده. موریس یو خیمز د پکتیکا د یحیی خېلو او د پېښور د پوځ پر یوه ښوونځي وروستیو حملو ته په اشارې وايي، چې د تروریزم د خپلو لپاره د افغانستان او پاکستان همکاري ډېره مهمه ده: "د ملي وحدت نوی حکومت له ګاونډیو هېوادونو سره د معاملو په بهیر پیل کړی دی، د پکتیکا او پېښور وروستیو خونړیو پېښو له په ګټو افغانستان او پاکستان باید یو د بل په وړاندې د ترورلو د لګولو لوبه پای ته ورسوي، دې پېښو ته په ګتو باید دواړه هېوادونه مخکې ولاړ شي، زما په ګومان دواړه هېوادونه اوس د پخوا په پرتله یو له بل سره نږدې شوي". د افغان امنیتي ځواکونو د تجهیز ژمنې له دې وړاندې امریکایي چارواکو هم کړې او د افغانستان دفاع وزارت د هوایي ځواک کمښت د امنیتي ځواکونو مهمه خلا بللې ده. څېړونکي وايي، که څېرې امریکا او ناټو په دې برخه کې کړې ژمنې ژر عملي نه کړي، له ۲۰۱۲ کال وروسته به د افغانستان د سرحدونو بشپړه دفاع افغان ځواکونو ته سخته وي.

یو انس سره زر په ۱۱۷۸ ډالره وړاندې کیږي

په نړیوالو بازارونو کې پرون یو انس سره زر په ۱۱۷۸ ډالره وړاندې شول. د پښتني بانک د سرو زرو د مارکیټ یوه پلورونکي قاهرخان ددغه خبر په تاییدولو سره وویل: اوس د کابل په بازارونو کې یو ګرام مصري سره زر په ۲۳۵۰ افغانیو، کویتي په ۲۲۰۰ افغانیو، سنګاپوري په ۲۳۰۰ افغانیو، بحریني په ۲۰۰۰ افغانیو، عربي په ۱۹۰۰ افغانیو، ایراني په ۱۶۵۰ افغانیو او یو ګرام روسي سره زر په ۱۴۵۰ افغانیو پلورل کېدل.

باختر

بهرنۍ لنډې خبرونه

په شمالي کوریا کې انټرنېټ ته لاسرسی بیا پیدا شو

په شمالي کوریا کې انټرنېټي خدمتونه په ټپه له دریدلې حالته وتلي او انټرنېټ ته یو ځل لاسرسی پیدا شوی دی. یوه امریکایي کارپوه هم ویلي، چې په شمالي کوریا کې تر څو ساعتونو انټرنېټي پرې کېدو وروسته اوس تر یوه حده انټرنېټ فعال شوی دی په شمالي کوریا کې انټرنېټ ته لاسرسی په بشپړه توګه قطع شوی و او انټرنېټ ته لاسرسی خو ورځې وروسته تر هغه غوځ شوی، چې امریکا پر پیونګ یانګ تور پورې کړ، چې پر امریکایي سوني پیکچرز شرکت یې انټرنېټي بریدونه کړي دي. د امریکا ولسمشر بارک اوباما دغه برید پوراندي د مناسب غبرګون ښودلو ژمنه کړې وه. خو امریکایي چارواکو په شمالي کوریا کې د انټرنېټي خدمتونو د قطع کېدو په چاره کې د امریکا د احتمالي دخالت په اړه نه څه ویلو ډډه کړې ده. د ټکنالوژۍ په برخه کې ستونزې یا انټرنېټي برید په شمالي کوریا کې د انټرنېټ د قطعه کېدو لامل ګرځېدای شي.

چین هم انټرنېټي بریدونه غندي

چین د هالیوډ فلمونو د جوړولو پر ستوډیو «سوني پکچرز» د «هیکر» یا انټرنټي بریدونو له په کتو سره انټرنېټي بریدونه غندلي دي. د امریکا د بهرنیو چارو له وزیر جان کیري سره د خبرو پر مهال د هغه چینایي سیال وانګ یي وویل چې هېواد یې د انټرنېټي حملو او انټرنېټي ترهګرۍ هر ډول غندنه کوي. خو په دې بیانیه کې د شمالي کوریا یادونه نه ده شوې. امریکا د دغو بریدونو پړه پر شمالي کوریا اچولې او د «نیویارک ټایمز» په حواله له چینه یې مرسته غوښتې ده. ویل شوي چې له چین سره همکاري مهمه ده ځکه د شمالي کوریا ټولې مخابراتي اړیکې د چینایي شبکو له لارې تېرېږي. «سوني پکچرز» د هیکرانو د دغه برید او د امریکا پر سینماګانو د بریدونو تر ګواښونو وروسته د هغه فلم له ښکاره کولو څخه ډډه وکړه چې پکې د امریکا د استخباراتي شبکې «سي آی اې» ژورنالیستانو ته ګومارل کېږي چې د شمالي کوریا واکمن کیم یونګ اون ووژني. شمالي کوریا د دغه انټرنېټي برید مسوولیت نه مني او د غچ اخیستو ګواښ یې کړی.

کردان په عراق کې د پرمختګ په حال کې دي

د عراق په شمال کې له «اسلامي دولت» ډلې سره د جګړې په ترڅ کې کردي ځواکونه د سنجار ښار چې له ستراتیژیکي پلوه ډېر مهم دی، د بېرته نیولو په حال کې دي. د کردانو مشر مسعود بارزاني د دغې سیمې د لیدنې پرمهال وویل چې دوی د سنجار زیاتره سیمه نیولې ده. د هغه په خبره د «اسلامي دولت» ډلې پر ضد د نړیوال ائتلاف له خوا ملاتړ خپله اغېزه ښودلې او بریاوې یې ترلاسې. د امریکا هوایي ځواکونه له څو میاشتو راهیسې د اسلامي دولت ډلې پر مورچلونو بمباري کوي.

الباجي قائد السبسي د تونس ولسمشر شو

د تونس د ټاکنو عالي کمېسیون اعلام وکړ، چې الباجي قائد السبسي د تونس د ولسمشرۍ ټاکنې وګټلې. د «نداء تونس» ډلې مشر د ټول ټال رایو ۵۵،۶۸ سلنه وګټلې. د «النهضت» ګوند مشر راشد الغنوشي السبسي ته د بریا مبارکي ویلې ده. د السبسي ټاکنیز سیال او مخکني لنډمهالي ولسمشر منصف المرزوقي په هېواد کې له تلویزیوني د ټولې کولو غوښتنه کړې ده په تونس کې د ولسمرۍ ټاکنو دویم پړاو رای اچونې تر ډېر وروسته، السبسي په ټاکنو کې ورا د مخه ځان ګټونکی اعلان کړ. خو ټاکنیز سیال منصف المرزوقي وايي، تر اوسه رسمي پایلې لا نه دې اعلام شوې. د تونس د ټاکنو کمېسیون له خپلو جرګه ګیو راوتلي خبرونه وايي، السبسي ۵۴ سلنه رایې ګټلې، خو لاهم د رای شمېرنې بهیر روان دی او وروستۍ رسمي پایلې تر اوسه نه دي اعلام شوې. دغه کمېسیون دا هم ویلي، چې په دویم پړاو ټاکنو کې د خلکو ګډون ډېر و په تونس کې وګړي د ولسمشرۍ ټاکنو لپاره په دویم پړاو ټاکنو کې رایې اچولې، چې دا د دغه هېواد په تاریخ کې لومړۍ ډیموکراتیکې ټاکنې ګڼل کېږي په روانو ټاکنو کې نږدې ۵،۳ میلیونه تونسي وګړي د رای اچونې حق لري.

ایران په کورونو کې د بهرنیو مېرمنو کارکول ممنوع دي

د ایران د کار او ټولنیزو چارو وزارت ویلي، د استوګنې په کورونو کې د بهرنیو مېرمنو، په تېره بیا د فلیپیني ښځینه خدمتګارانو کارکول ناقانونه عمل دی. ددغه وزارت د بهرنیو وګړو په کار ګومارلو مدیر علي اقبالي ویلي، په ایران کې فلیپیني یا د نورو هېوادونو مېرمنو ته د کار اجازه نه ده ورکړل شوې او وایي «که په کورونو کې د خدمتي په عنوان پر کار وګومارلی شي، له سرغړونکو سره به قانوني چلند وشي». نوموړي خبرداری ورکړ، هغه کسان چې بهرنۍ مېرمنې په کورونو کې په کار وګوماري قضایي مراجعو ته به معرفي شي. د بهرنیو وګړو په کار ګومارلو مدیر دا څرګنده کړه چې د بیا یا تکرار په ترڅ کې به هغه کسان چې بهرنۍ مېرمنې په کورونو کې په کار ګوماري له ۹۱ ورځو تر ۱۸۰ ورځو پورې زنداني شي. فلیپیني چارواکي اټکل کوي چې شاوخوا ۲ میلیونه وګړي یې په منځني ختیځ کې په کار بوخت دي.

له بهرنیو منابعو څخه

کتونکې ډله
سیدیوسف "شریفي"
محمد صادق قلندري
میر محمدي عزیزي
اصغر بیني

دورځپاڼو رئیس دکتورشمس الحق آریان فر ۰۷۹۹۳۲۵۸۵۰
امر او مسوول مدیر احمد زلمی شهباز ۰۷۰۰۰۷۸۵۷۸ ۰۲۰۲۳۰۲۱۳۰
مرستیال شاولي قرار ۰۷۹۹۳۱۴۵۰۶ ۰۲۰۲۳۰۲۱۲۹
سرپرست مسوول مدیر شیرمحمد نظري ۰۷۷۲۰۳۶۷۱۵
ډیزاین احسان الله وحشي ۰۷۹۹۵۲۶۶۸۵
برېښنالیک hewad1948@yahoo.com

Dr : Shamsulhaq Aryanfar, Head of Govt. Dailies
Editor –in-chief: Ahmad Zalmai Shahbaz 0700078578
Deputy: Shah Wali "Qarar"

د ورځپاڼو د وېش څانګه
۰۷۰۷۹۶۰۱۷۱ ۰۲۰۲۲۰۰۳۳۷
چاپځای د آزادي مطبعه

www.dailies.gov.af د ورځپاڼو وېب سایت

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library